

ANT

Haftalık Dergi • 8 Ağustos 1967 • Sayı: 32 • 125 Kuruş

Çetin
Altan'ın
halk
dostlarına
çağrısı

"Bu yazıyı okuyunuz!"

ADALETİN ADALET PARTİSİNE ŞAMARI

Aziz Nesin'in göz altında 36 saati

HAFTANIN NOTLARI

Aybar Hanoi'de

■ Amerika'nın savaş suçlarını incelemek üzere Russell Mahkemesi adına Kuzey Vietnam'a giden Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Hanoi'ye vardı. Aybar'ın başkanlık ettiği inceleme komisyonunda Russell Mahkemesi Genel Sekreteri Denis Berger (Fransız), Finlandiya Vietnam Komitesi Başkanı Dr. Henrik Forss, Paris'te yayınlanmakta olan La Croix Gazetesi yazarlarından Jean Bertolino bulunmaktadır.

Grev... grev...

■ Singer işverenin işçi haklarını vermemesi üzerine Yeni Tez Büro İş Sendikası işyerinde greve başladı. Grev sırasında, kanunen yasak olmasına rağmen, kimliğini göstermeden işyerine girmek isteyen işveren hukuk müaviri Ord. Prof. Ferit Hakkı Saymen, işçilerle çatıştıktan sonra grev gözcüsünü omuzlayarak içeri girdi ve biraz sonra kalb krizi geçirerek öldü. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İstanbul, İzmit, Eskişehir, Kütahya, Bursa, Sivas, Elazığ, Erzurum ve Trabzon illerindeki teşkilatında çalışan personel de, hakları verilmediği için greve başlayacaklarını ilân ettiler. Grev, kurumun sağlık tesisleri hariç, bütün işyerlerini kapsamına alacaktır. Grev, altı bin işçinin üye bulunduğu Sosyal İş Sendikası tarafından yürütülecektir. Fruko-Pepsi Cola fabrikası dağıtım teşkilatında çalışan şoför muavinlerinin grevi de devam etmektedir. Dağıtım kamyonlarının şoför muavinleri olmadan dağıtım yapılabilmesi için işverenin mahkemeye yaptığı müracaat reddedildi. Yedikule'de kurulu Gabriel Gabrielloğlu fabrikasının grevci işçileri de, işverenin tutumunu protesto etmek üzere ellerinde süpürgeler olduğu halde Valiliğin önüne gelerek meydanı süplürdüler.

Çiyiltepe ödülü

■ Haziran ayında geçirdiği trafik kazasında kaybettiğimiz toplumcu tiyatro adamı Asaf Çiyiltepe adına Türkiye Tiyatrocular Sendikası Tİ-SEN her yıl bir ödül verilmesini kararlaştırdı.

İhtilâl konferansı

■ Latin Amerika ve Karayip adalarından gelen ihtilalcilerin katıldığı "Latin Amerika Dayanışma Konferansı", Küba Cumhurbaşkanı Dorticos'un başkanlığında toplandı. 27 komünist ve 11 ilerici kuruştan meydana gelen konferansta Dorticos, bütün ihtilalcilerin tek bir bayrak altında toplanarak mücadelelerini tek cephe halinde yürütmelerini istedi ve "Konferans Amerika'yı endişelendiriyorsa, bu doğru yolda olduğumuzu gösterir. Latin Amerika halkları bütün sınırları kaldırarak ortak düşman Yankee emperyalizmiyle mücadeleye devam etmelidirler" dedi. Küba İhtilâl'inin yaratıcılarından Ernesto Che Guevara ve Birleşik Amerika'daki zenci hareketinin lideri Stokley Carmichael de konferansın onursal üyeliğine seçildiler.

Johnson'a ölüm!

■ Birleşik Amerika'da zenci hareketi yeni bir Vietnam yaratacak şekilde hızla gelişmektedir. Hareketin lideri Carmichael, Küba'da yaptığı basın toplantısında kara derililerin intikamını almak için Başkan Johnson ile İngiltere Başbakanı Wilson'ın öldürülmesi gerektiğini söyledi. Zencilere karşı zulmün bedelini ödemesi gerekenler arasında Rusk ve McNamara'nın da bulunduğu belirtilen Carmichael, Newyork'tan California'ya ve Kanada'dan Meksika'ya kadar bütün Amerikan şehirlerinde zencileri gerilla savaşına çağırdı. Bu önemli çağrı da, Amerika kıtasının çok yakında yeni Vietnam'lara sahne olacağını göstermektedir.

ANT'a iki dava

■ Cumhuriyet Savcılığı ANT Dergisi hakkında iki yeni dava daha açtı. Doğan Özgüden'in ANT'nın 16. sayısında yazdığı "Bu Terör Ergeç Sizi Kahredecektir" başlıklı yazısında Adalet Partilileri topyekûn tezyif ederek Tedbirler Kanunu'nu ihlal ettiği gerekçesiyle Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanması istenmektedir. İstanbul Üçüncü Sorgu Yargıçlığı'nda ifade veren Doğan Özgüden, söz konusu yazıyı, Çetin Altan'ın dokunulmazlığının "kanunsuz" şekilde kaldırılmak istenmesini eleştirmek üzere yazdığını, nitekim Anayasa Mahkemesi'nin de bu karar "kanunsuz" bularak iptal ettiğini söyledi. Öte yandan, Yaşar Kemal'in dergimizde yayınlanan "Ekmecek Yediği Sofraya Bıçak Atanlar" başlıklı yazısından dolayı Cumhuriyet Savcılığı Toplu Basın Mahkemesi'nde dava açtı. Savcılık, Yaşar Kemal ile Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar'ın, "cemiyyetin muhtelif sınıflarını umurun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve sadavete tahrik ettikleri" iddiasıyla cezalandırılmalarını istemektedir.

Sansürcü devrildi

■ Türkiye'deki kültür hareketleri üzerinde tam bir sansür kuran Kültür Müsteşarı Adnan Ötügen bu görevinden alınarak yerine eski müsteşarlardan Osman Faruk Verimer getirildi. UNESCO Genel Kurulu'nda yönetim kuruluna dahi seçilmeyerek prestijine ağır bir darbe yiyen Ötügen'in bu görevinden alınması esasen bekleniyordu.

Trabzon'da zorbalık kol geziyor!

Trabzon'da sosyalistlere ve gençlik kuruluşlarına karşı tertip ve yıldırma kampanyası devam etmektedir. Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını protesto etmek üzere TMTF Trabzon Yürütme Kurulu, Karadeniz Teknik Üniversitesi Talebe Cemiyeti ve Fikir Kulübü, Trabzon Devrim Ocağı ve İTÜ Fikir Kulübü tarafından hazırlanan "Çetin Altan'lar Tükenmez" başlıklı bildiri dağıtılırken gençler yaka paça karakola götürülmüş, AP'nin ünlü silahşörlerinden ve Trabzon'un tanınmış kabadayılarından Ferhan Eyüboğlu da bu arada sopa ile gençlerin üzerine saldırmıştır. Olay yerinden geçmekte olan TİP eski Trabzon İl Başkanı Mühendis Mahmut Doruk, öğrenciyi zorbanın elinden kurtarmak isteyince bir metro boyundaki sopa suratına inmeğe başlamıştır. Dayak halkın müdahalesiyle önlenmişse de, AP'nin zorba, polislerin ve tezgüçülerin çabasıyla, Mahmut Doruk'un bir haftalık rapor almasına rağmen, kovuşturmayla uğramaktan kurtulmuştur. "Ben Trabzon'a Faruk Sükan'dan tam yetki alarak geldim. Benim dokunulmazlığım var" şeklinde konuşan Emniyet Müdürü Salih Bora'nın himayesindeki AP'li zorba şımarıklığı şimdi daha da arttırmıştır ve "bir kaç TİP'liyi öldürmeden rahat etmeyeceğim" diye konuşmaktadır. Yukarıdaki resimlerde, gençler Emniyet Müdürlüğü bahçesinde (üstte), dövülen Mühendis Mahmut Doruk ve AP'li zorbanın sopası görülmektedir.

TİP'in açıklaması

■ Haysiyet Divanı'na verilen 13 TİP üyesinin geçen sayımızda bir haberimiz üzerine yaptıkları açıklama ile ilgili olarak TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın da şu açıklamada bulunmuştur: «Partimizle son genel yönetim kurulu toplantısında Haysiyet Divanı'na sevk edilen üyeler hakkında partice basına bir açıklamada bulunulmamıştır. Bazı gazetelerde yanlış istihbarata dayanan bir takım isimlerin yayımlanması dolayısıyla ANT'nin sorusu üzerine Genel Sekreterlik'çe bu haberin yanlış olduğu belirtilmiş ve Haysiyet Divanı'na sevk edilen üyelerin isimleri bildirilmemiştir. İkinci bir soruya cevaben de bunların tüzüğün 43. maddesi ve d fıkraları uyarınca Haysiyet Divanı'na sevk edildikleri belirtilmiştir.»

Çetin Altan için

■ Anayasa Mahkemesi'nin Çetin Altan'ın dokunulmazlığı konusunda verdiği karar üzerine TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın bir demec vererek «Başta TİP olmak üzere anayasamızı ne bahasına olursa olsun savunmaya azimli ve anayasada yazılı haklarını çiğnetmemeye kararlı anayasacı güçler, bu kararla yeni bir başarı kazandı» dedi.

Bol keseden

■ Sovyetler Birliği'ne giden yazarları polislerine yakalattıran Demirel iktidarı, Sovyet parasıyla kurulacak olan alüminyum tesislerinin temelini attı. Tören dolayısıyla yaptığı konuşmalarda Başbakan Demirel yine şişirilmiş vaatlerde bulunarak köylülere «Birkaç seneye kadar çamaşır makinasından buzdolabına kadar her şeye sahip olacaksınız» dedi. Demirel ayrıca, Karaman ilçesinde gençlerin isteği üzerine bir «genelev» açtırma vaadinde bulundu.

Bayar muamması

■ Eski Cumhurbaşkanı Celâl Bayar'ın son zamanlarda tıpkı bir devlet başkanı havası içinde yaptığı temalar ve bu temaların da bazı gazeteler tarafından cumhurbaşkanlarına yakışır şekilde değerlendirilmesi, siyasi çevrelerde ilgi ile izleniyor. Bayar, Adapazarı depremi bölgesine yaptığı ziyaretten sonra İstanbul Tarabya Oteli'nde idam edilen üç eski iktidar ortağı Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun ailelerine bir yemek verdi. Bayar'ın 9 Eylül'de de İzmir'in Kurtuluş Bayramı'na katılacağı, bu arada Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun cenazelerinin ailelerine verilmesi için bir basın toplantısı yapacağı söyleniyor.

Hizb-üt tahrir

■ Hilâfetin ihyası gayesiyle bir süreden beri gizli faaliyet gösteren «Hizb-üt Tahrir» cemiyeti nihayet meydana çıkartılarak elebaşları yakalandı. Konya, Ankara ve diğer bazı illerde dağıtılan broşürler üzerinde yapılan incelemeler sonunda cemiyet merkezinin Ankara'da olduğu tesbit edildi ve Avni Sezer adındaki bir beyanname dağıtımının yakalanması üzerine elde edilen ipuçlarıyla diğer üyeler de ele geçirildi. Yakalananlar arasında, hakkında

HILAFETÇİ ÖZKAN

uzun süreden beri tevdi müzekkeresi bulunan cemiyetin elebaşı Ercüment Özkan da vardır. Ancak, bu gibi polis tedbirleriyle ne kadar gerici yakalanırsa yakalanırsa, gericiğe devamlı tavis veren iktidar yeni gizli cemiyetler kurulmasını önleyemeyecektir. Gericiğin ortadan kaldırılabilmesi için ilk önce geriliğin yok edilmesi şarttır. Geriliği yok etmek ise bu iktidarın haresi değildir.

Türkiye soyuluyor

■ Amerika'da yayınlanan Horizon Dergisi, «Türkiye'nin arkeolojik bakımdan yabancılar tarafından tam manasıyla soyulmakta olduğunu» açıkladı. Bu büyük soygunu «Türkiye'nin ırzına geçilmesi» kelimeleriyle nitelleyen Horizon'un açıkladığına göre tarihî eser kaçakçılığında milyonlar dönmekte, Amerikan PX'leri aracı olarak kullanılmakta ve kaçakçılığı ihbar edenler öldürülmektedir. Bugüne kadar Türk basını tarafından bu konuda yapılan çeşitli uyarımları gelmiş geçmiş hükümetler daima kış dinlemiş, herhangi ciddi bir tedbir almak yoluna gitmemişlerdir. Bakalım, bir Amerikan gazetesinde yapılan bu uyarıyı gaflet içindeki hükümet dikkate alacak mıdır?

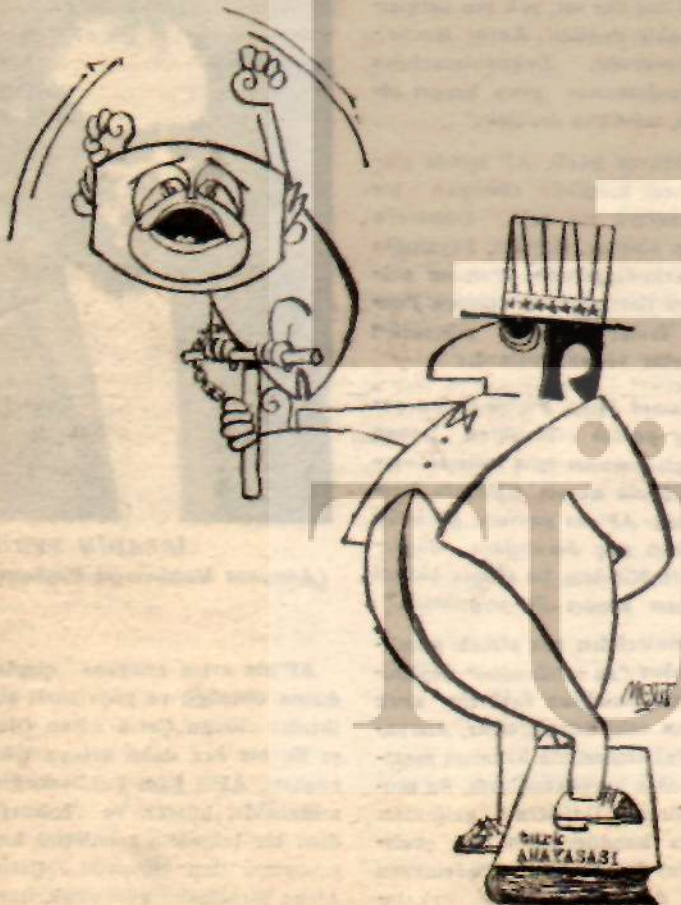
DOĞAN ÖZGÜDEN

AKREBİN ÖLÜMÜ

ANAYASA Mahkemesi'nin Çetin Altan hakkında verdiği karar, bir sürpriz karar değildir. Türkiye'de anayasa rejiminin devamlılığını güven altına almak için kurulmuş bir mahkemenin, anayasaya, kanuna aykırı olarak alınmış bir kararı bozmaması sürpriz olurdu ancak... Mahkeme, Çetin Altan hakkındaki kararı bozmakla görevini yerine getirmiştir. Bu kararla, parlamento tarihine en büyük haksızlıklarından biri ortadan kaldırılmış, sık sık anayasa sınırlarını zorlamak durumuna düşen iktidara ciddi bir ihtarda bulunulmuştur... Ne var ki, iktidar, bu ihtarlardan ders almak yerine, bu defa başta Anayasa Mahkemesi olmak üzere bütün anayasa müesseselerini ortadan kaldırmak ya da fonksiyonlarını yerine getiremez hale sokmak hevesine kapılmıştır. Nitekim bir iktidar gazetesinde bir gazeteci - milletvekili anayasayı hiçe sayarak şunları yazabilmektedir: «Türk Milleti'nin kayıtsız şartsız hâkimiyeti, Anayasa Mahkemesiyle sınırlandırılmış bulunuyor. Bu mahkeme oldukça hiçbir kimse - Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir - diyemez! Meclis, Demoklesin Kılıcı gibi, bu mahkemenin boyunduruğu altındadır! Beş parti dokunulmazlığın kaldırılması lehinde oy kullanmıştır. Ve bu beş partinin Meclis'teki oy yekûnu 350'dir. 350 milletvekili Anayasayı değiştirmeye muktedirdir!»

ENET, Anayasa Mahkemesi'nin bütün kararları yüzde yüz anayasaya ve hukuka uygun olmayabilir. Nitekim, bu mahkemenin verdiği bazı kararlarda, anayasanın esprisıyla bağdaşmayacak hüküm ve ifadeler mevcuttur. Meselâ, T.C.K.'nın 141 ve 142. maddeleri üzerine verilen gerekçeli karar, bize göre, bir çok çelişkilerle ve hatalarla doludur. Ki arkadaşımız Çetin Özek bunları bu hafta ANT'ta enine boyuna inceleyerek ortaya koymuştur. Ama hatalı kararlar, o kararı veren müesseselerin ortadan kaldırılması için sebep olamaz... Nasıl ki, sayın milletvekillerimizin ve senatörlerimizin hata şikâyetini de aşan anayasa dışı kararlarını dahi parlamentonun ortadan kaldırılması için sebep saymak mümkün değildir. Çünkü hatta herkese göre değişiktir. Anayasa Mahkemesi'nin bize aykırı görünen kararı kapitalistler için çok yerinde sayılabilir, bizim için mükemmel görünen bir karar ise kapitalistler tarafından benimsenemeyebilir. Fakat, bu ayrı kararlar karşısındaki tepki ve infisaller, bir anayasa müessesesinin topyekûn ortadan kaldırılması teğebbüsüne cevaz vermez...

GEL, gör ki, Adalet Partisi, meseleleri bu açıdan ve bu tolerans içinde ele alabilecek ve serinkanlı sonuçlara varabilecek bir parti değildir. Çünkü, onun kuruluşunda «anayasayı rafa kaldırma» hesapları vardır. Referandumda anayasaya kırmızı oy verdirenlerin kurduğu partidir Adalet Partisi... Çetin Altan Olayı, AP'nin anayasayı değiştirme hürsünü kamçılamıştır. AP sözcükleri ve yazarları şimdiden bunun havasını hazırlamak üzere soferber olmuşlardır. Kendi hesaplarına göre, Mecliste anayasayı değiştirebilecek üçte iki çoğunluk mevcuttur. Olmazsa, seçim sistemini değiştirerek gelecek seçimde AP'ye tek başına üçte iki çoğunluk kazandırmak hesabı içindedirler. AP, çevresi ateş çemberiyle sarılmış bir akrep gibi bu anayasa çemberini yarmağa çalışmaktadır. Ama bir şeyin farkında değildir. O çemberi sadece üçte iki çoğunluk sağlayarak yarmağa kimse için gücü yetmeyecektir. Çünkü üçte iki çoğunluğun ötesinde bu memleketin 27 Mayıs'ı yapmış anayasacı güçleri vardır. Hem de daha bilinçlenmiş olarak... Bu çemberi yarmak mümkün değildir. Ateş çemberini yaramayan akrebin tek çıkar yolu ise zehir dolu iğnesini kendi sırtına saplayarak intihar etmektir!

SARIBİNİN SESİ

Bütün halk dostlarından

BÜTÜN bütün sosyalistlerden, halktan yana olan bütün aydın-
lardan, gerçeklerin olduğu gibi ortaya çıkmasını seven bütün in-
sanlardan bir ricam olacak.

Hakkında bu kadar kıyamet kopmasına sebep olan "Bornova
Savcısı Lütfen Dinleyiniz" başlıklı yazımı kabul olduğu kadar ge-
niş ölçüde halka yaysınlar.

Bu yazıyı Meclis kürsüsünde okuyarak tutanaklara geçirtmiş
olduğum için yeniden yayınlanmasında hiçbir sakınca yoktur. Bu
yazımın ebedi bir dokunulmazlığı vardır. Kim bu yazıya bir şey
yapmaya kalkarsa, anayasayı çiğnemiş olur.

Bu yazımın kabul olduğu kadar halka yayılmasını şundan isti-
yorum:

Halk bu yazıyı okuyarak neden bu yazıya bu kadar kızılmış
olduğunu anlayacaktır. Çünkü bu yazım da, öteki yazılarımda ol-
duğu gibi, ezilen, sömürülen, hor görülen köylülerle işçilerin ve
bütün emekçilerin hakları savunulmaktadır.

Demek ki halkın çıkarlarına çahştın mı, başın belaya giriyor

Türkiye'de. Daha doğrusu, hemen başını belaya sokmak istiyorlar.

Kim peki halktan yana olanların başını belaya sokmaya ça-
lışıyorlar? Hiç tereddüt etmeyin, küçük bir azınlığın temsilcileri-
dir. Ve bu azınlık sınıfının diktasını kurmak, emekçilerden yana
olanları kahretmek için kenetlenmişlerdir.

"Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" başlıklı yazımı halk
ne kadar çok okur ise, bu yazıyı bir öfke mancınığı haline getir-
mek isteyenlerden nefret edecektir. "AP'liler, demek Çetin Al-
tan'a halkı böylesine sevdiği için böyle dış güerdatıyorlar. GP'li-
ler, Çetin Altan'a işçi haklarını arıyor, diye kin duyuyorlar" diye-
cektir.

Ve bu partilerin gerçekte halkı kandırmak ve halkın dışın-
daki bir sınıfın çıkarlarına hizmet etmek için ortaya atılmış ol-
duklarını iyice görecektir. Ve görecektir ki, bu yazıya öfkelenen
bir insan, inkadı ihtimali yok, halkın dostu olamaz.

"Bornova Savcısı Lütfen Dinleyiniz" başlıklı yazıya kızıyor
musunuz, kızmıyor musunuz? Kızırırsan halkın düşmanısın. Bir

ADALETİN ADALET PARTİSİ'NE ŞAMARI

Çetin Altan'ın dokunulmazlığı hakkındaki kararın bozulmasına Anayasa Mahkemesi'nde İbrahim Senil, Lütfü Ömerbaş, Salim Ba-
şol, Muhittin Gürün, Ahmet Ahar, İhsan Ecemiş, Fazıl Uluocak, Recai Seçkin, P. Uslu, Şeref Hocaoglu, Muhittin Taylan, Avni
Gülda oy vermişlerdir. İhsan Reçecioglu, Hakkı Kelenoglu, Halit Zarbun ve Celaleddin Kurelman ise muhalif kalmışlardır.

06 AS 367 resmi plakalı, açık
yeşil renkli minibüs Ankara'da,
Selânik Caddesi'nde, 37 numara-
ralı binanın önünde durdu. O ar-
rada takvimler 2 Ağustos 1967
Çarşamba'yı, saatler ise 9.19'ı
gösteriyordu.

Açık yeşil minibüsten inen
dört adam, koltuklarının altında
biri dosya 37 numaralı binanın
kapısından içeri girdiler. Daha
sonra düşünmek için ayrı ayrı
istikametlerden yürüyerek gelen
11 kişi de aynı kapıdan içeri gi-
rerek kayboldular. Bu beş katlı
binanın sağ yanındaki tabelâda
bu kelimeler okunuyordu: ANA-
YASA MAHKEMESİ...

Saat 9.40'da Anayasa Mah-
kemesi'nin üçüncü kattaki topla-
lantı salonu oturma açıldı. Dik-
törge biçimindeki büyük ceviz
masanın çevresindeki gri - bej
koltuklar bir bir doldu. Air-con-
dition bütün gücüyle çalışıyor-
du. Störler ile yeşil kadife per-
denin arasına sıkışmış tüller ha-
fif hafif çırpınıyordu.

Air-condition'a rağmen ceket-
ler çıkarıldı, kravatlar gevşetil-
di. Başkan İbrahim Senil, üye-
lerinde "1967/22" yazan dosyayı
önlüne çekti. Dosyanın içinde
TİP İstanbul Milletvekili Çetin
Altan'ın, Millet Meclisi'nce do-
kunulmazlığının kaldırılmasına
yaptığı 19 sayfabık itiraz vardı.

Altan, dokunulmazlığının kaldır-
ılmasına hem usul, hem de esas
bakımından itiraz ediyordu.

■ Süleyman iktida- rının anayasa üye- rine gizli hesapları

Anayasa Mahkemesi toplantı-
sı devam ederken başkanite in-
anılması güç söylentiler dolay-
yordu. Kimisi, Cumhurbaşkanı
Sunay'ın ve komutanların Ana-
yasa Mahkemesi'ne baskı yap-
tıklarını söylüyordu. Fakat, "Sü-
leyman iktidarı"nın tutumunu
dikkatle izleyenler başka bir
görüşte birleşiyorlardı:

"Demirel, ıstıarla Çetin Al-
tan'ın dokunulmazlığını kaldır-
mak için direnmekle, aslında
kendî gücünü denemektedir. E-
ğer Anayasa Mahkemesi Demir-
el'e -Evvel- derse, sıra TİP'e gele-
cektir. Yok, eğer Anayasa Mah-
kemesi'nin kararı -hayır- olursa,
Demirel Anayasa Mahkemesi'-
nin, daha doğrusu Anayasa'nın
icadına bakmayı planlayacaktır."

Saat tam 17.15'te Selânik Cad-
desi'ndeki 37 numaralı binanın
kapısından 15 dondurma ile pas-
talar girince, bekleyen gazeteci-
ler hakkı olarak rahat bir nefes
aldılar. Demek ki, büyük ce-
viz masanın çevresini dolduran

onbeş kişi günlerce süren yor-
gunluğu sırtlarından atmış, An-
kara'nın bunaltan sıcağını, oy-
lamadan sonra dondurma yiy-
erek yenmeğe çalışıyorlardı.

Nitekim, biraz sonra Anayasa
Mahkemesi Başkan Vekili Lütfü
Ömerbaş, kapıdaki gazeteci-
lere kelimelerin üstüne basa ba-
sa şöyle diyordu: "Karma ko-
misyonun partilerin kuvvetleri
oranında kurulmamış olması ne-
nedeni ile yasama dokunulmaz-
lığının kaldırılması hakkındaki
Millet Meclisi kararının iptaline
oy çokluğu ile karar verilmiştir.
İşin esasının incelenmesine yer
olmadığına ilişkin karar ise oy-
birliği ile alınmıştır."

■ "Su mühendisi"- nin tecrübesizliği ve GP'nin şikesi!

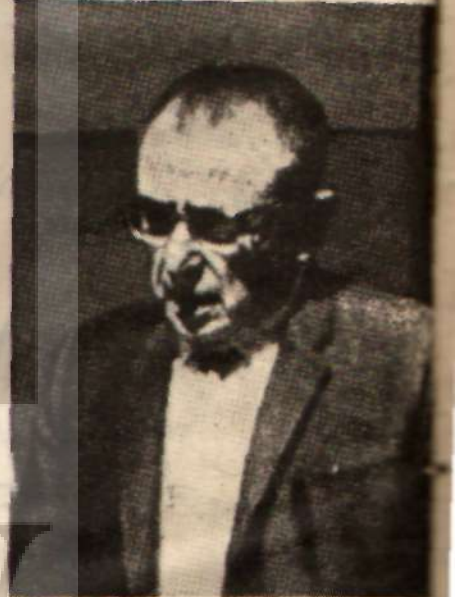
Gazetecilerle birlikte Ömer-
baş'ı dinleyen bir sivil polis, he-
men bir kaç sokak ötedeki
jeep'e koşmuş ve haberi telsiz-
le merkeze ulaştırmıştı. Birinci
Şube'den Emniyet Müdürü'ne
Emniyet Müdürü'nden İstanbul'daki
Bond'a uçurulan haber ni-
hayet Demirel'e duyurulmuştu.
Ve Demirel'in önce çıplak başı
kızarmış, sonra Kırat'ın süvari-
si Kırat'tan düşmüşse dönmüştü...
Demirel, bu karar karşısında

nasıl bocaladığını şu sözlerle or-
taya koydu: "Anayasa Mahke-
mesi suç var mı, yok mu yetkisi-
ne sahip değildir. Karar Meclis'-
in karardır. Dokunulmazlığın
kaldırılmasının grup kararı ol-
ması mümkün değildir."

Kararın iptali, AP içinde giz-
lenmesi mümkün olmayan bir
çalkantıya yol açtı. Demirel'e
karşı olanlar, AP'nin, Feyzioğlu
ve arkadaşlarının oyununa gel-
diğini ileri sürerek "Güven Par-
tisi, İsmet Paşa'nın şiksesidir"
diyorlar ve ekliyorlardı:

"İsmet Paşa, Feyzioğlu'nu ça-
ğırıp yemin ettirdikten sonra
GP'yi kurması için talimat ver-
di. GP'nin amacı, CHP'nin kar-
şısında, AP'nin yanında görünüp
iktidarı güç durumlarına düşür-
mekti. Nitekim bu planın birinci
safhası başarı ile uygulandı."

Demirel'den söz etmek gerek-
tiğinden "su mühendisi" deyimini
kullanmaktan özel bir zevk
duyan eski demokratlar, Anaya-
sa Mahkemesi'nin kararını mem-
nulukla karşılamışlardı. Su mu-
hendisinin iktidara geldikten
sonra kendilerinden yüz çevir-
mesini bir türlü hazmedemeyen
eski demokratlar, kapı arkala-
rında "Bizim tecrübelerimizden
istifade etmekten kaçmanın ce-
zasını çekiyor. Bu kafayla onu
kimse kurtaramaz" diyorlardı.

İBRAHİM SENİL
(Anayasa Mahkemesi Başkanı).

AP'nin artık anayasa çıkışı
dışına düştüğü ve gayriciddi bir
iktidar olduğu Çetin Altan Ola-
yı ile bir kez daha ortaya çık-
mışken, AP'li Şadi Pehlivanoglu
müttecaviz, küstah ve hakarec
dolu bir telgrafla cehaletini ka-
muoyuna ilan ediyordu... Çetin
Altan Meselesini görüşmek üye-
re Meclis'in olağanüstü topla-
masını isteyen partili arkadaş-
ına Meclis Başkanı Bozbeyli şu
cevabı veriyordu:

bir rica

Komprador faşizminden yanassın. Halkın patronlar tarafından alı-
bildiğine sömürülmesinden yanassın. Kızmasıyorsa, anayasa cephe-
sinin yanındasın. Ezilen halkın dostusun. Demokrasiye inan-
mıyorsun.

Bu sebeple bu yazının halka çok dağıtılmıy olmasını istiyorum.
Bu yazı, halka ne kadar çok dağılırsa, halk Türkiye'yi kimlerin
yönettiğini daha iyi anlayacak, kim kendisinin düşmanıdır, kim
kendisinin dostudur, daha iyi ayırdedecektir.

ANT'nın bu sayısında yeniden yayınlanıyor bu yazı... Bu yazıyı
kabul olduğu kadar çoğaltıp dağıtın.

Halk şöyle ta köküne kadar anlansın benimle uğraşanların kim-
ler olduklarını ve bana neden kızdıklarını. Bunu gerçekten anladır-
ğı an Türkiye kurtulmuş olacaktır.

Cetin
Altan

"Bir tek milletvekilinin isteği
ile meclis toplanmaz. Ancak 90
milletvekilinin ortak rızası ile
toplanabilir..."

Ankara'nın gökdelenindeki
bürosunda dönen dolaplarla şöh-
ret yapan Pehlivanoglu, haka-
retlerinin hesabını ise, Çetin Al-
tan'ın açtığı yüzbin liralık taz-
minat davasının görülmesi sıra-
nda verecekti...

Süleyman iktidarının başını ol-
madık dertler açan GP'nin iki
anayasa allâmesinden Emin
Paksüt, geçtiğimiz cuma günü
yüzü kızarmadan bir demec ver-
rip dolaylı olarak Anayasa Mah-
kemesi üyelerini tehdit etmek-
ten geri kalmıyordu. "Bu kara-
rın istismarı yoluna gidilirse,
memleket huzuru ve demokratik
düzen tahribi faaliyetleri hızlan-
dırırsa, bundan en çok Anayasa
Mahkemesi üyelerinin üstünü
duyacakları şüphesizdir" diyen
Paksüt, fetvacılığa devam niye-
rinde olduğunu gösteriyordu.

■ Usulsüz olarak çıkartılan kanunlar ne olacak?

O Paksüt ki, sözcülüğünü yap-
tığı Güven Partisi, AP iktidarını
anayasa ve kanun dışı tutumla-
ra iterek memleketi huzursuz-
luğu bizzat kendisi yaratmıştır.
Nitekim, Çetin Altan'ın dokunul-
mazlığının kaldırılmasında Ana-
yasa'nın 85. maddesine aykırılık
GP kurulduktan sonra parla-
mentodan geçen bütün kanunlar
için vardı. Türkiye'yi babaları-
nın çiftliği gibi yönetebilmek i-
çin çıkarılan "Yetki Kanunu",
"Tasarruf Bonoları Kanunu", ha-
zineyi eski siyasilere peşkeş çe-
ken "milletvekilli borçlarının af-
fı kanunu", "beş yıllık plan ka-
nunu", "mahalli seçimlerin erte-
lenmesi kanunu", "Hacettepe
Üniversitesi Kanunu", sermaye
sahiplerinin yararına işleyecek
"İş Kanunu", "Askerî Personel
Kanunu" gibi kanunların iptali
için Anayasa Mahkemesi'ne ya-
pılacak müracaatların Çetin Al-
tan hakkındaki kararı işleme-
mesi için ortada hiçbir sebep
yoktu.

Evet, bugün Adalet Partisi,
adalet adına Anayasa Mahke-
mesi'nden hiç beklemediği bir
şamar yemiştir.

■ Adaletten şamar yiyen Adalet Parti- si ne yapacak?

Sayırsız heveslerin kursaklarda
kalması bir yana, Süleyman ik-
tidarı, şimdi bu çıkmazdan kur-
tulabilmek için bir takım çıkış-
lar yapacak, anayasanın biraz
dışına düşecek, belki de tama-
men karşısına geçecektir. Bunun
için şimdi tasarlanan şey, önü-
müzdeki seçimlerde muhalefet,
Yargıtay, Danıştay, Anayasa
Mahkemesi, TRT gibi kurumlar
yüzünden iktidarın çalışmadığını
ileri sürerek seçmenden anaya-
sayı değiştirecek bir çoğunluğu
AP'ye kazandırmasını istemektir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi
kararı açıklandıktan sonra AP'nin
çirkin politikacıları ve ucuz
kalemşörları derhal Türkiye
Cumhuriyeti'nin bu en yüksek
mahkemesine karşı ağır saldırı-
lara başlamışlar, şimdiden seç-
imde kullanacakları sloganlar
için hava yaratma hareketine
girmişlerdir. Meselâ, bir Orhan
Seyfi Orhon, Son Havadis Gazetesi'nde şunları yazabilmektedir:

"Anayasa Mahkemesi'nin bu
kararı vereceği zaten belliydi.
Şerefli üyeleri arasına - Sizi
buraya tihan kuvvet böyle isti-
yor! - diye vicdani kanaati
Yüksek Adalet Divanı'nda çok-
tan açıklanmış olan bir zati kat-
makla şeref duyan mahkeme
başka türlü verebilir miydi?"

Ama yapılan tahrikler, hazırla-
nan planlar ne olursa olsun,
Anayasa Mahkemesi'ni ortadan
kaldırmak, anayasayı bertaraf
etmek bir ham hayaldir!

AP'nin geçen seçimde aldat-
tığı kitleler, Süleyman Bey'in bu
oyununa gelmeyecek, başka yol-
lardan anayasayı rafa kaldırma
teğebbüslerini ise, anayasa cep-
hesi, tıpkı Çetin Altan'ın dokur-
nutmazlığını kaldırma teğebbüsü
gibi, kahredici birer şamar ha-
linde müteğebbüslerinin suratla-
na çarpacaktır.

Bornova Savcısı lütfen dinleyin

ÇETİN ALTAN

DÜNKÜ Cumhuriyet gazetesinde çıkan
şu havadisın ilk satırlarını okuyalım:
İzmir - Bornova Savcısının, Atatürk'ün
Bursa nutkunu bildiri olarak yayımlayan
Ege Üniversitesi Fikir Kulübü Başkanı,
"Bu nutkun Atatürk'e ait olduğu belli de-
ğildir. Siyaset yapılmaktadır" gerekçesiyle
mahkemeye vermesinden sonra, Ege Üni-
versitesi Fikir Kulübünün feshi için de
ayrı olarak açtığı davaya Bornova Sulh
Hukuk Mahkemesinde dün başlamıştır.
Dudaklarında acı bir çizgiyle okudum
bu havadisı.

Atatürk'ün Bursa nutkunu son defa
Yargıtay Başkanı İmran Öktem, Adalet yu-
lurunu açarak okumamıştı.

Bornova Savcısı:

"Kızım sana söylüyorum, gelinim sen
anla, habildenden Ege Üniversitesel Fikir
Kulübü Başkanı bahane ederek doğrudan
doğruya Yargıtay Başkanına bir çıkış yap-
makta ve bu nutku okumamı siyaset ol-
duğunu söylemektedir. Ayrıca nutkun Ata-
türk'e ait olmadığını da iddia etmektedir..."

Yine dün çıkan iktidara bağlı gazeteler
Yargıtay Başkanına karşı küfürle manşet-
lerle donatılmıştır.

Böyle oluncu tıpkı Eskişehir Savcısı,
Eskişehir Emniyet Müdürü, Eskişehir Ya-
lısı gibi Bornova Savcısının da kimliği
dikkatimizi çekmeye başlamıştır. Bu kişi-
lerin yukardan hazırlanan bazı tertiplere
ve yukardan verilen bazı emirlere, kendi
makanlarına yakışmayacak şekilde âlet ol-
dukları inancı içimizde pekleşmeye başla-
mıştır... Devirler değişir ama bizim üzerine
istifham koymak zorunluluğunu duyduğumuz
kişiler, değişen devirlerle birlikte kendile-
rini bir daha kolayca saklayamazlar ve
taşınması zor bir damgayla kamu oyu ö-
nünde cascavla kalabilirler.

Şimdi bir daha meseleyi en açık şek-
liyle ortaya koyalım.

31,5 milyon Türk halkı yıllar ve yıllar-
dan beri altı yüz bin kişilik bir azınlık ta-
rafından söylenmektedir. 65 milyarlık millî
gelirin 25 milyarının 600 bin kişiye kade-
melli olarak dağılması bunu bilimsel şekil-
de isbat etmektedir.

Bu altı yüz bin kişilik azınlığın başın-
da bulunanlar bu soygunun devamı için
çalışmakta, her şeyi buna göre hazırla-
makta ve bu soygunun devamı uğruna ya-
bançı güçlerle gizli raporlara kadar uzan-
an anlaşmalar yapmaktadırlar...

Bu 600 bin kişilik azınlığın durumu dal-
ma Anayasa dışı bir davranış içinde ve
tam bir burjuva diktası biçiminde görün-
mektedir.

Bu azınlık son yıllarda protestan şirket-
leriyle olan ortaklığını daha rahat yürüt-
mek için halkı dinsel akımlarla uyutma
seydasına kapılmıştır. Böylece halkın bu
sınıftan çektiği bunalım, metafizik bir ala-
na saptırılmak istenmiştir.

Ve Yargıtay Başkanı namuslu bir aydın
ve en büyük yargıcı olarak buna karşı
çıkmıştır.

Bornova Savcısı yukardan aldığı emirle
şimdi bu en büyük yargıcı karşı bir ma-
nevra çevirme peşindedir. Ama yine hemen
haber verelim ki kendisi bu manevrayı çe-
viremeyecek ve bu manevranın altında ka-
lacaktır. Bir yıl sonra, üç yıl sonra, beş
yıl sonra Bornova Savcısı hangi sıfatın al-
tında bulgursuza bulunsun, bulunduğu yer-
den kendisini ortaya çıkararak bu sözle-
rimizi hatırlatacağız.

600 bin kişilik burjuva diktasının ipini
ellerinde tutanlar, halkın uyanmaya başla-
ması karşısında yeni tertipler peşindedir-
ler.

Bu tertiplerden biri yakında Eskişehirde
yürürlüğe konmak istenmiştir. Bakı Şim-
şek adında bir polis ajanı bir okul öğren-
cisini orak çekip gözmeye kışkırtmıştır.
Sonra da öğrenciyi yakalamıştır.

Öğrenci:

"Beni buna Bakı Şimşek adında biri
zorladı, dediği zaman savcı:

"Bakı Şimşek polis ajanıdır, onun hak-
kında ademi takip kararı verdim, demistir.

Orak çekip köylülerle, işçilerin kendi-
lerini sömüren burjuva sınıfına karşı ihti-
lal iğarettir. Ve 600 bin kişilik azınlığın
ne bağları daima bu ihtilal kâbusu ile

yaşamakta ve bu kâbusun şantajıyla önü-
ne geleni kahretmeye çalışmaktadır.

600 bin kişilik azınlık, proletarya dik-
tasma, sınıf diktasına karşı oldukları için
değil, kendi diktaları sona ereceği için kar-
şıdırlar. Yoksa sınıf diktasına karşı olan-
lar, 65 milyarlık millî gelirin 25 milyarını
almak için bu kadar tepinmez, bu kadar
düzen ve düzenli hazırlamazlar...

Savcılar, Emniyet Müdürleri, Valiler ise
Anayasamıza göre burjuva sınıfının me-
murları değil, Türk devletinin memurları-
dır. Oysa bunlar tıpkı Bornova Savcısı,
Eskişehir Savcısı gibi Türk Devletinin me-
muru olmaktan çok 600 bin kişilik bir azı-
nlığın adamı olma niteliği içinde hargın-
laşmaktadır.

Atatürk'ün Bursa nutku, tam gençliğe
hitabesinin paralelindedir. Atatürk hainle-
re karşı Cumhuriyetli Türk gençliğine em-
net etmiştir. Hainler elbet bundan çok
korkmaktadır.

Eğer Bornova Savcısı Atatürk'e mâl e-
dilmiş uydurma söz arıyorsa o söz "İçki ve
köylü ihtilâlinin her görüldüğü yerde ezil-
mesi" gerektiğine ait olan sözdür ki, onu
da Münir Hayri Egeli bizzat uydurduğunu
yarı yarıya itiraf etmiştir.

Atatürk'ün yazısını cama koydum
kopye çektim. Oralıkta dolaşan o kopye-
dir, demistir.

Ve asıl yazı o kadar aramamıza rağ-
men bir türlü ortaya çıkmamıştır.

1 Aralık 1921 de Büyük Millet Meclisi-
sinde:

"... Her birimizin hakkı vardır, yetkisi
vardır. Fakat çalışma sayesinde bir hakkı
elde ederiz. Yoksa arka üstü yatmak ve
hayatın çalışmaktan uzak olarak geçir-
mek isteyen insanların bizim sosyal bün-
yemiz içinde yeri yoktur, hakkı yoktur.
O halde ifade ediniz efendiler, Halkçılık,
sosyal düzenini emegine, hukuken dayat-
mak isteyen sosyal bir doktrindir efendiler.
Biz bu hakkımızı mahfuz bulundurmak, is-
tiklâlimizi emin bulundurabilmek için ho-
yeti umumiyeince, heyeti milliyetince bi-
zi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi
yutmak isteyen kapitalizme karşı heyeti
milliyetince mücadeleyi calz gören bir dok-
trini takip eden insanlarız..." diyen Atatürk,

1926 de yine büyük Millet Meclisinde:

"... Bizim görüşlerimiz - ki halkçılıktır -
kuvvetin, kudretin, hâkimiyetin, idarenin
doğrudan doğruya halka verilmesidir, halk-
kın elinde bulundurulmasıdır. Ve şüphe yok
ki bu dünyanın en kuvvetli bir esası, bir
prensibidir. Elbette böyle bir prensip en
koyu sosyalist prensipleriyle çatışmaz" di-
yen Atatürk.

1 Mart 1932 de:

"Türkiye'nin sahibi ve efendisi kimdir?
Bunun cevabını derhal birlikte verelim:
Türkiye'nin hakiki sahibi ve efendisi, hak-
iki üretici olan köylüdür. Efendiler diye-
bilirim ki bugünkü felâket ve sefaletin tek
sebebi bu gerçeğin gaffili bulunmuş olma-
mızdır. Filhakika yedi asırdan beri cihan-
nın dört bir köşesine sevk ederek kanlarını
aktığımız, kemiklerini topraklarında be-
raktığımız ve yedi asırdan beri emeklerini
ellerinden alıp israf eylediğimiz ve buna
mukabil daima tahkîr ve tezell ile muka-
bele ettiğimiz ve bunca fedakârlık ve ih-
sanlarına karşı mankörlük, küstahlık, ceb-
barlıkla usak seviyesine indirmek istediği-
miz bu gerçek sahibin huzurunda bugün
utanç ve saygı ile hakiki durumumuzu ala-
lım diye Atatürk, nasıl olur da köylü-
lerle işçilerin kendilerini sömüren burjuva
sınıfına karşı yapacakları bir ihtilâl hare-
ketinin her görüldüğü yerde ezilmesini söy-
ler... Bunu olsa olsa Münir Hayri Egeli
söyler, 600 bin kişilik burjuva azınlığının
adamları söyler...

Savcılar, emniyet müdürleri, valiler...

Sizler 25 milyarlık 600 bin kişilik adamları
değilsiniz. Sizler Türk Devletinin yö-
neticilerisiniz. Tutumunuz ona göre olma-
lıdır. Yozlaşmış ve ihanete kadar uzanmış
Anayasa dışı bir burjuva diktasının omuz-
daşlığı size yakışmaz. Polis ajanlarıyla
çocukları kışkırtmayın ve Atatürk'ün nu-
tuklarını ve dolayısıyla en büyük yargıcı
mahkemeye vermezse kalkmayın. Sonunda
mahkûm olan sizler olursunuz.

Ortak düşman emperyalizme
ve faşizme karşı gençlik
kuruluşları cephe kurdu

Halk faşizmle savaşa çağrıldı

GENÇ adam doima kaleminin kapağını kapatıp cebine koyduktan sonra arkadaşlarına dönüp "Hadi çocuklar, gidelim..." dedi. Gençler başları önlerinde kapıdan çıkıp merdivenleri inerken, mürekkebi henüz kurumayan defterin başında ince bıyıklı bir adam telâyla yazılanları kopya etmeğe başladı. Böyle diyordu mürekkebi henüz kurumayan satırlarda:

"Türk gençliğine karşı bugünkü siyasi iktidar sahipleri düşmanca bir davranışla her türlü gayrikanunî, gayriahlâkî, gayriinsani baskılara ve tertiplere girişmiş bulunmaktadır..."

İnce bıyıklı adamın kopya ettiği satırlar kısa zamanda Bond Sükan'ın masasındaki kahverengi sümenin üzerine ulaştırılmıştı. Her zaman olduğu gibi yüzündeki sırtna tebessümünü yaratan çizgiler derinleşti ve Bond Sükan, tek işi bu imiş gibi emrini verdi:

"Yeter artık, halledin bu işleri... Ne yaparsanız yapın!"

Görevliler de, işi patronlarının istediği biçimde çözümlenmek için çırpınıyorlardı ama ellerinden bir şey gelmiyordu. Her şey

24 Temmuz'da Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği'nce millî kuruluşlara gönderilen bir çağrı ile başlamıştı. Çağrıda son günlerin olayları tek tek sıralanıp bellekler tazelenindikten sonra şöyle deniliyordu:

"Bütün bu çabaların gayesinin 27 Mayıs öncesi terör devrine girmek ve faşist bir idarenin temellerini atmak olduğu açık ve seçiktir. Özellikle gençlik örgütlerinin teker teker ele alınıp harcanması yoluna gidilmektedir."

Bu çağrının nedenleri vardı. Gerçekten "Süleyman İktidarı", öğrenci kuruluşlarını parçalamak için yoğun bir çalışmaya girmişti. Nitekim 22 Temmuz günü Ortadoğu Sosyalist Fikir Kulübü'nde polis bir arama yapmış, üye fiş ve adresleriyle birlikte okul dışı ilişkiler ile ilgili yazışmalar dosyasını da beraberinde götürmüştü. Olayın en ilginç yanı, kulübü açmak için kapının anahtarı aranırken, görevli polisin cebinden çıkardığı bir anahtarla öğrencilerin hayretten faltası gibi açılmış gözleri önünde kapıyı açarak içeri girmesi olmuştur.

Ve bütün bunların ışığında başta TMGT ve TMTF olmak üzere bütün devrimci gençlik kuruluşları Ankara'da toplanmışlardı. Toplantıdan sonra yayınlanan "Halka Çağrı" da durum kamuoyuna açıklamıyor ve şöyle deniliyordu:

"Artık şu açıkça ortadadır: Türkiye halkı üzerine Amerikan emperyalizmine ilişkin olarak evvelden planlanmış bir oyun oynanmakta ve şiddet tedbirleri arttırılarak faşist bir idareye doğru gidilmektedir. Biz, Türk halkına karşı girişilen bu harekete anayasa ve kanunlar çerçevesinde sonuna dek savaşıma kararlı olduğumuzu kamuoyuna duyurur, Türk işçilerini, köylülerini, üleri aydınlarını, yani tüm halkı bu ortak düşman emperyalizme ve faşizme karşı bizimle birlikte savaşıma çağırırız."

Gençlik faşist
teröre karşı
direnecek...

TEKZİP

(Ankara 4. Sâh Ceza Mahkemesi kanalıyla gönderilmiş, Hırazınzı Üzerine İstanbul 6. Asliye Ceza Mahkemesince özetlenmiştir.)

Prof. Karayalçın'ın açıklaması: İlim Ahlâkı mücadelesini siyasi görüşlerle soysuzlaştırmamak gerekir.

CADİ KAZANINI KAYNATANLAR YALAN YAZABİLENLERDİR.

"Ankara Üniversitesinde Cadî Kazan Kaynatılıyor" başlıklı yazı dolayısıyla beni aşağıdaki açıklamayı yapmak mecburiyetinde bıraktınız:

1. İlgili gazeteciler hep bilirler ki ben görüşmekten ve yaz-

maktan ne kaçarım, ne de korkarım. Ant Muhabiri adı ile hiç kimse benimle görüşmek istememiştir. İki kişi, başka bir gazete adını vererek resim çektiler; görüşmek için tekrar geleceğiz deyip gittiler ve bir daha görünmediler. Demek bunlar derginizin adamları imiş. Bu küçük oyunu bir gündelik gazete bir defasında telefonla yapmıştı.

Okuyucularınıza doğru haber vermek isterseniz muhabirinizi, hüviyet belgesi ile beraber her zaman beklerim. Yalan haber yaymak Derginize şeref vermez. Hem, resmim altına "S.E.F. Dekan" ibaresini koymanız derginin teknik durumunu da gösteren ilginç bir örnektir.

2. Her hukukçu yabancı şirketlerin hukuk danışmanı olabilir. İmaratımızın altında vatan, bu konuları yabancı şirketlerin menfaatleri uğruna Üniversite Senatosuna götürmüş olduğum iddiasıdır. Bu yazıyı yazan muhabirinizi ispata davet ediyorum: Ben hayatımda hiç bir yabancı şirkete hukuk danışmanlığı yapmadım.

3. Asıl meseleye gelince: Demagoji havası Üniversiteye sirayet etmiştir. Türk halkının Üniversitelerimize karşı beslediği güven ve saygıyı Üniversite'deki bir kaç kişinin sorumsuz davranışları, bilimsel incelemeye dayanmayan demecileri, zedeleyemez.

Senatoya götürülen konu budur. Teklifimizin Üniversite öğretmenlerinin fikir özgürlüğü ile hiç bir ilgisi yoktur. Meslek verkar ve haysiyetini ilgilendiren hallerde kusurlu olmak Üniversite Kanununa göre disiplin cezasını gerektirir. (m. 46 b). Bu konu, Anayasa konusu değildir.

Üniversite öğretmeninin fikir hürriyeti, yalan yazmak, sansasyon ve reklam yapmak hürriyeti değildir. Ciddiyetle bağdaşmayan iddia ve vazılardan bizler de şikâyetçiyiz. Akademik ahlâka aykırı davranışlar tepkisiz kalmamalıdır.

Bilim adamları suları bulan-dırıp balık avlamak hevesine kapılamazlar. Yalan, geri tepen bir silâhtır. Hiç bir siyasi parti ile uzaktan yakından ilgisi olmayan bu bilim ahlâkı ve fazilet mücadelesi devam edecektir.

Prof. Dr. Yaşar Karayalçın
Hukuk Fakültesi Dekanı

Ellerinizi çekiniz..

BİR haftadır kafamda evirip çevirip bir yazı düşünüyordum. Başlığı da şuydu: Çirkef denizinde yüzenin mutsuzluğu. İnsan soyunun en seviyesiz, haysiyetsiz kişileriyle mücadele etmenin ne kadar ağır, yıpratıcı, onur kırıcı olduğunu anlatıyordum. Diyeyim ki ölmek bir şey değil, ölmeye kurban olayım, öldürülmekse hiç bir şey değil. Ama şu insanları karşına alıp mücadele etmek, beter, diyecektim. Diyeyim ki, bu mücadele benim kişisel mücadelem olsa, ne pahasına olursa olsun, ben bu seviyeyle, bu alçaklıkla mücadele etmez, meydanı boş bırakır, yenilgiyi kabul eder, arkamı döner giderdim. Ama bu mücadelenin ucunda koskoca bir milletin mutluluğu, var olup yok olması var, diyecektim. Olmadı.

İnsan kederleniyor, kahroluyor. Karşıdaki insan can bir düşmanın da olsa şöyle insana benzer insan, onurlu bir insan olmak ki, sen de küçülmemelisin. Bunlarla mücadele insanı küçültüyor, yarıyor. Bu sebeptendir ki, dünyada hiç bir vatansever takımı bizim kadar ağır bir mücadele vermemiştir.

Karınca Kanallarıyla İlimi boşuna süslemeyim. Bu sözü boşuna dilime pelesenmedim. Karıncanın kanatlan-dığına, dair çok alametler belirdi. Bunlar Türkiye'de tahrir edilmedik hiç bir kurum bırakmayacaklar.

Önce bağımsızlığımızı elimizden al-dılar. Dünya yüzünde uydu bir millet

olmanın yükünü sırtımızda taşıyoruz. Çok ağır bir yük.

Dünyanın en geri, en yoksul on milleti arasında soktular bizi. Zengin Anadolu topraklarını kastılar kavurdular, öldürdüler. Ormanlar yok oldu. Kültürümüzü kemiriyorlar şimdi de...

Şimdi de geleneklerimiz, milletimizi millet eden güçlere saldırıyorlar.

Milletimizi millet eden güçlerden birisi de Türk adaletidir. Türk adaletinin büyük bir geleneği var. Onun üstünde koskocaman, dünyanın en büyük imparatorluklarından birisi yatıyor. Onun üstünde koskocaman Hittit'ler, eski Yunan'dan, Selçuk'lardan gelen bir Anadolu uygarlığı yatıyor. Adalet geleneği bir toprak geleneğidir. Milletlerin uygarlık seviyeleridir.

Şimdiki Türkiye'de oturan burjuvalar Türk adaletini milletin değil de kendilerinin adına çabırtmak istiyorlar. Türk adaletini kullanmak istiyorlar. Türk adaleti, Türk topraklarının geleneğidir. Yunus, Sinan, Mustafa Kemal, Nasrettin Hoca'yı yetiştirmiş büyük bir milletin insanı seviyesidir. İnsanlıktır. Büyük ve onurlu bir sorumluluk taşır. Bir milleti var eden, ya da yok edecek olan odur. Bir milletin en büyük gücü, geleneksel gücü, varlığı, bir sınıfın bekeçliğini yapmaz. Yaptırmazlar.

Türk hâkimi bu memlekette teminatlı da iş gördü. O zaman İle, kendi

vicdanının sesini dinledi. Hakimlik fedakârlık mesleğidir. Belki de mesleklerin en kutsalı, en şereflişidir. Hakimlik mesleğindeki adamlar, kendi mesleklerinin kutsallığını ve şerefini hayatları pahasına da olsa korumuşlardır. Türk adaletini hiç bir kimse, hiç bir sınıf emri altına alamaz. Çünkü bu adaletin yüzlerce yıllık bir geleneği var, biliyoruz.

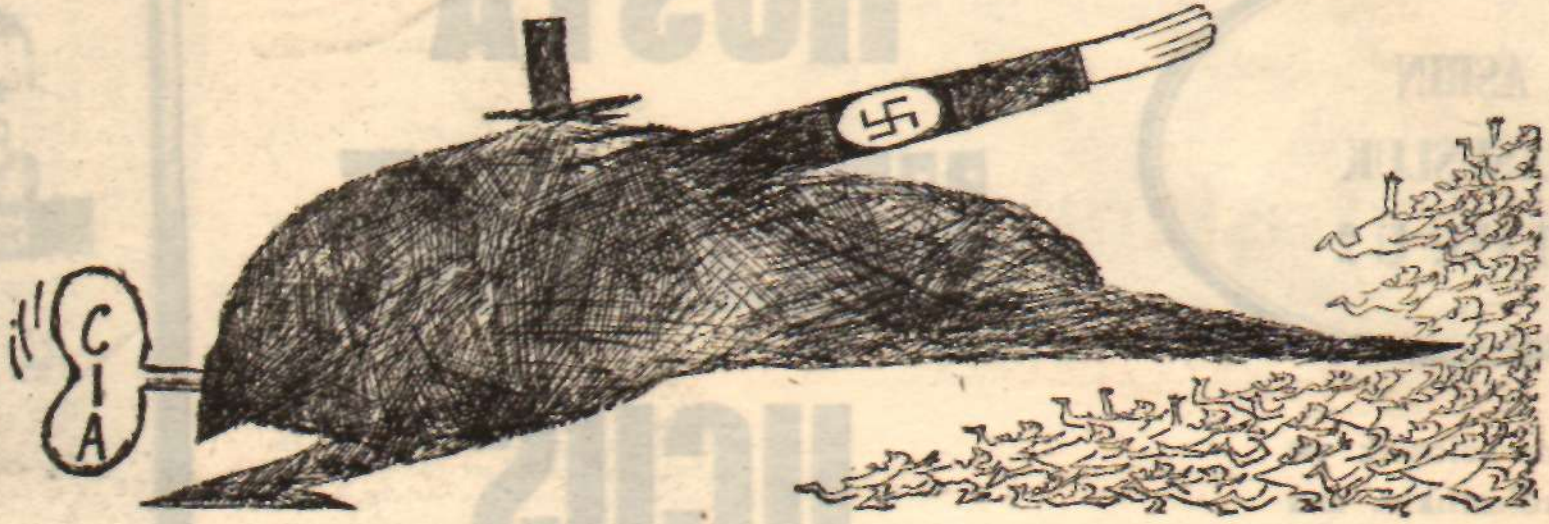
Türkiye'de oturan burjuvalar, isterseniz hakimler kamunun çıkarını, çıkarın da hakimleri dama taşı gibi oradan oraya savurun, bakın bakalım ne değişecek. Bakın bakalım, size bekeç köpekliği yapacak bir tek hakim bulabilecek misiniz?

Benim size burada bir öğüdüm var: İşinize gelmiyor, diye, o beş paralık yazarlarınıza sövdürmeyin Türk hakimlerine. Yazaktır. Siz söz dinlemeyiz biliyorum. Siz camî duvarlarının önünden ayrılmıyorsunuz biliyorum. Ama, size söylüyorum, milleti millet eden değerlere ula orta saldırmayın, sizin için çok çok kötü olur. Sizi düşünmüyorum, ne olursanız olun. Başınızı hangi belâlara sokarsanız sokun, benim derdim, milleti millet yapan bir kutsal ırgın sizin kirli ellerinizle lekelenmemesi.

Türk hakimleri, Türk milleti adına iş görür. Türkiye'de oturan burjuvalar bu büyük, bu geleneksel gerçeği unutmayın.

Kirli kalemlerinizi ve kirli ellerinizi Türk hakimlerinin vicdanından çekin!

YAŞAR KEMAL

KURULU DÜZEN

SARSILAN YALNIZ TOPRAKLAR MI?

FETHİ NACİ

VARTO depreminden sonra dertlerine derman arayan köylülere bastonunu kaldırarak "Allahın verdiği afetin hesabını benden mi soruyorsunuz?" diye çıkışan devlet büyüklerimiz, bu defa, Adapazarı ve Pülümür depremlerinde gene "Allah'a sığındılar. Kimi "Tanrının yurduğunu bu türlü felâketlerden korumasını niyaz ederim." dedi, kimi de "vatanımızın ıstırabını paylaşmak için gitmek istediği köylere ulaşamadığı için kahrolarak" "hayatlarını kaybeden vatandaşlarına Allahın rahmetlerini esirgemesini niyaz" etti.

Ne var ki, bu defa, depremin sadece "Allahın bir afeti" olmadığı, "bilim" diye bir şeyin de var olduğu, bilimden yararlanarak gerekli tedbirleri almanın ise devletin görevleri arasında bulunduğu yavaş yavaş aydınlığa çıkmaya başladı. Depremler son 30 yılda Türkiye'de 50.000 insanın ölümüne sebep olmuştur. İlgilere göre Anadolu 20 milyon yıldan beri sürekli olarak sarsılmaktadır. Gene ilgililere göre depremler nice yıllar boyu sürüp gidecektir. Bütün bunlara rağmen Türkiye'de depremlerle ilgili bilimsel araştırmaları yapmak için gerekli olan araçlar yoktur. Fen Fakültesi Jeofizik Enstitüsü doçentlerinden Hüseyin Soysal, "Depremlerin özelliklerini uzun çalışmalar sonunda tesbit edecek bir müesseseye kurulmadıkça depremlerin oluşları ve sonuçlarına katlanmak zorundayız." demektedir ve bunları eklemektedir: "Yapılan etüdler sonunda, bölgelerin jeolojik yapılarına bakılır, toprak yapıları depremin şiddetli oluşunu takviye ediyorsa o bölgeler ne pahasına olursa olsun terk edilir, iskân dışı bırakılır. Veyahut depreme elverişli ve depremin özelliğine uygun inşaat sistemine doğru gider." Gene Doç. Dr. Hüseyin Soysal'ın 27 Temmuz 1967 günlü Milliyet'te yayınlanan bir yazısından şu gerçekleri öğreniyoruz: "Varto depreminden sonra Bayındırlık Bakanlığı çeşitli örgütlerin katıldığı bir komisyon kurmuş; bu komisyon da, Orta Doğu Teknik Üniversitesi temsilcisinin teklifi üzerine deprem konusunun derinliğine tartışılması kararı almıştır. Kanunlar iyi, son teklif ise çok güzeldir. Ancak, ortada laftan başka bir şey yok. Bu teklif gereğince yapılan yazışmalarda verilen son cevabımızın tarihi 8 şubat 1967, ve o günden beri bu işten bir haber de alınmamıştır." Açıkça görülüyor ki Bayındırlık Bakanlığı deprem konusuna gereken ilgiyi göstermemiş, uyan-

dırılmak için Varto'dan sonra bir Adapazarı, bir Pülümür felâketini beklemiştir.

BONN Üniversitesi jeoloji kürsüsü direktörü Prof. Dr. Schwarzbach'ın, bu depremlerden sonra Türkiye'de daha da şiddetli depremler olacağı, deprem bölgelerinde yapılacak yapıların son derece dikkatli yapılması gerektiği yolundaki sözlerinin, "profesör" unvanını taşıyan genel müdürler tarafından bir acayip tepkiyle karşılanması da epey ilgi çekicidir; depremlerle ilgili araştırmalar için gerekli araçlardan yoksun bir ülkenin genel müdürleri, bir yabancı bilim adamının sözlerini, "Bu, olsa olsa turizmimizi baltalamak isteyen bazı yabancı ülkelerin para ile yazdırdıkları yazılardan ibarettir." gibi ancak politikacılara yaraşan gayri ciddi suçlamalarla karşılamışlardır.

Depremlerin ortaya çıkardığı ilk gerçek, bilim alanında yapılması gereken incelemelerin, araştırmaların yapılmadığıdır; bunların bir an önce yapılması için gerekli tedbirlerin alınması zorunludur.

Ortaya çıkan ikinci gerçek, deprem bölgesindeki yapıların uygun nitelikte olmadığıdır. Devlet Bakanı ve İmar-İskân Bakan yardımcısı Sayfi Öztürk, deprem bölgesindeki incelemelerinden sonra düzenlediği bir basın toplantısında, "Yıkılan binalarda inşa hataları mevcuttur." demiştir. İnşaat Mühendisleri Odası'nın açıklaması ise korkunçtur: "Bazı yapı projelerinin fenni kaidelere uymadığı ilk tetkiklerde ortaya çıkmıştır. Yıkılan (Adapazarında) 8 betonarme bilyük binadan 5'inde fenni tatbikat mesuliyeti, bu tip yapılar için kanuni yetkiyi taşımayan tek bir şahıs -bir kalfa- tarafından deruhte edilmiştir. Bu şahıs Sakarya Belediyesi'nden aynı anda 49 yapı için fenni tatbikat mesuliyeti almıştır. Odamızca depremden çok önceki günlerde bu tutum tehlikeli görülerek Belediyeye gerekli uyarı yapılmış olmasına rağmen bir netice almak mümkün olmamıştır. Yıkılan binalardan üçünün projesinde deprem tesirlerine karşı en ufak tedbir yokken inşaat ruhsatı verilmesi de üzerinde önemle durulacak bir noktadır." İnşaat Mühendisleri Odası yöneticileri, memleketimizde "malzeme tasarrufu"nun bir "çalma" haline geldiğini de belirt-

mişlerdir. (İnşaat Mühendislerinin konuşmasından bir gün önce, bir başka mühendis, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, özel sektör temsilcileriyle yaptığı konuşmada, yaptıkları yatırımların yarısı inşaatı giden özel sektör temsilcilerini sola ve ortanın soluna karşı mücadeleye çağırıyordu!)

GEREKLİ bilimsel çalışmalar yapılmassa da, inşaat işleri yetkisiz kişilerin para kazanma hırsına göre yürütülse de deprem felâketine uğrayan insanlar vardır ve bunlara devletin yardım etmesi gerekmektedir. Ama düzen öylesine bozuktur ki yardım yapılsa da, yapılmassa da felâkete uğrayanların çoğunluğunun yaşama şartları olanca güçlüğüyle sürüp gidecektir. Bülent Ecevit'in Pülümür dönüşü belirttiği gibi, "Devlet o köylülere ev yapsa, evlerin kurulacağı topraklar ağanın olduğu için, evler de ağanın malı olacak. Nitekim şimdiden ağalar zarar tesbitinde, bunu teminat altına alıyorlar, devlet o köylülere zaruri ihtiyaçları için yardımda bulunsa o yardımı da ağa 'kira' diye köylülerin elinden alacak." Yani köylülerin hali Nasrettin hocanın hikâyesindeki ananın hali: Yağmur yağarsa da, güneş açarsa da!..

Evet, sarsılan yalnız topraklar mı? Bir köhne düzendir sarsılan, gerçekte; halka karşı olan, bir avuç azınlığın çıkarlarına, para kazanma hırslarına göre işleyen bir köhne düzen; ve bu köhne düzenin halkı hiçe sayan, halkın insanca yaşama özlemini umursamayan, halkı sonuna kadar yalanla besleyebileceklerini sanan köhne yöneticileri...

Çünkü insan hayatına gerçekten önem veren iktidarlar yurdumuzun felâketlerden korunmasını Tanrıdan niyaz etmekle yetinmezler, gerekli tedbirleri alırlar; bilimsel incelemeler yaptırarak iskân dışı bırakılması gereken bölgeleri iskân dışı bırakırlar, ya da depreme elverişli ve depremin özelliğine uygun inşaat sistemlerine doğru giderler. Bizde ne biri yapılmaktadır bunun, ne öteki. Bunun içindir ki yalnız toprak değil, hakim sınıflara karşı halkın güveni de sarsılmaktadır. Bu sonuncu sarsıntı, bütün sarsıntıların zararlı sonuçlarından kurtulmanın en güvenli yoludur.

ASRIN
CASUSLUK
OLAYI: U-2

Aynı kolaylık ve
rahatlıkla, sırt
emir verildi diye
atom bombası
da atılabilirdi...

Çeviren: Mekin GÖNENÇ

— II —

S.— S.S.U.B. hududunu nerede ve saat
kaçta geçtiniz? C.— Saatin kesin ola-
rak hatırlamıyorum, fakat kalkıştan
takriben 30 dakika sonra diyebilirim.

S.— Hangi yükseklikte uçmanız gere-
kiyordu? C.— Uçağın çıkabileceği en
yüksek irtifada. Bu yükseklik, uçaktaki
yakıt miktarına göre değişir. Yakıt tü-
ketildikçe, uçak daha yüksek irtifaya
çıkarak.

S.— Hangi yüksekliğe? C.— En yük-
sek irtifası 68,000 feet'dir (takriben
20,500 metre).

S.— Bu kadar yükseklikte uçuş em-
niyetiyle ilgili olarak Albay Shelton si-
ze ne söylemişti? C.— Bana, bu yük-
seklikte Sovyetler Birliği üzerinde uçma-
nın tamamen emniyetli olduğu ve u-
çaksavar birliklerinin beni vuramıya-
cakları söylenmişti.

S.— Bu yılın 1 Mayıs günü Sovyet-
ler Birliği'nin iç bölgelerinde uçmakla
ilgili olan göreviniz ne idi? C.— Görev,
haritada işaretli olan uçuş yolunu izle-
mek ve yine işaretli yerler üzerine ge-
lindiğinde, uçaktaki belirli alet ve ara-
çları çalıştırmak, bunların düğmelerini a-
çıp kapamaktır.

S.— Bu noktaları adlandırabilir mis-
iniz? C.— Bu noktalardan biri, Aral
denizinin doğusu; biri, Chelyabinsk'in
kuzey-batısı, biri, Kirov'dan önceki, bir
diğeri de Kirov'dan sonra gelen bölge-
leri kapsamaktadır. Ayrıca, uçuş yolunu
üzerinde Arkhangelsk, Solo adası, Kon-
goma, Kandolaksha, güney ve kuzey
Murmansk yakınlarındaki bazı nirengi
noktaları da bulunmaktadır.

S.— Uçuşunuz sonunda nereye ine-
cektiniz? C.— Bodoe'ye inmem gereki-
yordu.

S.— Bu yer Norveç'te midir? C.—
Evet.

S.— Uçuş haritası size işaretlenmiş
olarak verilmişti. Öyleyse, uçuş yolunu
haritaya kim işaretlemişti? C.— Kesin
olarak bilmiyorum, fakat bana kalırsa
müfrezenin seyrüsefer subayı işaretle-
miş olsa gerek.

S.— Müfrezenin seyrüsefer subayının
adı nedir? C.— Bizimle birlikte Peş-
aver'e uçan Binbaşı Dulak.

SAVCI — Sanık Powers'e uçuş se-
yir defterinin gösterilmesini, sayın mah-

kemeden rica ediyorum. Uçuş seyir def-
teri dâva dosyasının 6. bölümünün 6.
sayfasında bulunmaktadır.

DURUŞMA BAŞYARGICI — Yoldaş
duruşma kâtibi, sanık Powers'e uçuş se-
yir defterini gösteriniz.

(Uçuş seyir defteri sanık Powers'e gös-
terilir.)

S.— Sanık Powers, bu uçuş seyir def-
teri size mi aittir? C.— Evet, bu, u-
çakta iken bana ait bulunan uçuş se-
yir defteridir.

S.— Uçuş defteri içerisinde ne gibi
hususlar yer almaktadır? C.— Pilotun
adı, uçak numarası, uçuş numarası, tah-
mini ve gerçek kalkış saatleri, çağırma
işaretleri. Bu çağırma işaretleri dönlü-
şümle ilgilidir. Şayet bu çağırma işa-
retlerini işitecek olursam, onları cevap-
lamak ve üssüme geri dönmek zorun-
daydım.

S.— Uçuş seyir defterindeki pilotun
adı nedir? C.— Powers.

S.— Bu uçuş seyir defterini size kim
verdi? C.— Albay Shelton.

■ U-2 uçağını Norveç'te-
ki üste kimler karşılaya-
caktı?

S.— Bu uçuş seyir defteri ile ilgili
olarak ekleyeceğimiz herhangi başka bir
şey var mı? C.— Uçuş seyir defterinde
inş saati de gösterilir. Her ne kadar
«İnş Saati» kelimeleri defterde belirtil-
mişse de, saat olarak gösterilmemiştir.
Defterde, uçaktaki araç ve aletlerin na-
sıl kullanılacağına dair talimatlar da
var. Ayrıca, uçaktaki araç ve aletlerin
çalışması esnasında işaret lambalarının
yanacağına dair bir not da var. Bundan
başka, uçakta özel bir aracın bulun-
duğuna ait bir bölüm de var. (B-T)
harfleriyle gösterilmiş. Daha sonraki
(Z) harfi ise, yalnızca bir semboldür.
Şurada (d) işaretinin ne olduğunu ise
anlayamadım. Bunların dışında uçuş se-
yir defteri içerisinde belirtilen hususlar;
rüzgârın hızı, yönü, manyetik alan ve
manyetik sapma, uçağın hızı, belirli
noktalar arasındaki uzaklıklar, bu nok-
talar arasındaki tahmini uçuş zaman-
ları. Bu çeşitli noktalara varış saat-
lerimi belirtmek zorundaydım - yakıt
miktarı ve buna benzer şeyler. Burada
ise, «rüzgâr hızı» yazılı. Kâğıdım di-
ğer yüzünde ise, aynı hususlar gösteril-
miş bulunuyor.

S.— Güzel, bu kadarı yeter. Söyler
misiniz sanık Powers, herhangi bir ye-
dek uçuş yolunuz var mıydı? C.— Şa-
yet uçuş esnasında herhangi bir zor-

lukla karşılaşacak olursam, diyelim ki
yakıt ve oksijen cihazı ile ilgili bir
güçlük ortaya çıktı, eğer uçuşun baş-
langıcında böyle bir şey olursa Peşaver'e
geri dönmek zorundaydım. Şayet böyle
bir durum, uçuş yolunun ikinci yarı-
sında ortaya çıkacak olursa, Bodoe'ye
en kısa yolu izleyecektim. Uçuş yolu-
ma en yakın hava meydanlarının rota-
ları, buralara giden ve benim izlemek
zorunda olduğum en kısa uçuş yolları
da belirtilmişti.

S.— 1 Mayıs günü Bodoe'ye inişiniz
ne şekilde garantiye alınmıştı? C.— Kes-
sin olarak hatırlamıyorum. İnş için
kuleden direktif isteyecek ve incecektim.

S.— 10-10 numaralı müfrezenin tem-
silcileri sizi orada karşılayacaklardı, de-
ğil mi? C.— Sanırım onlar da orada
hazır bulunacaklardı.

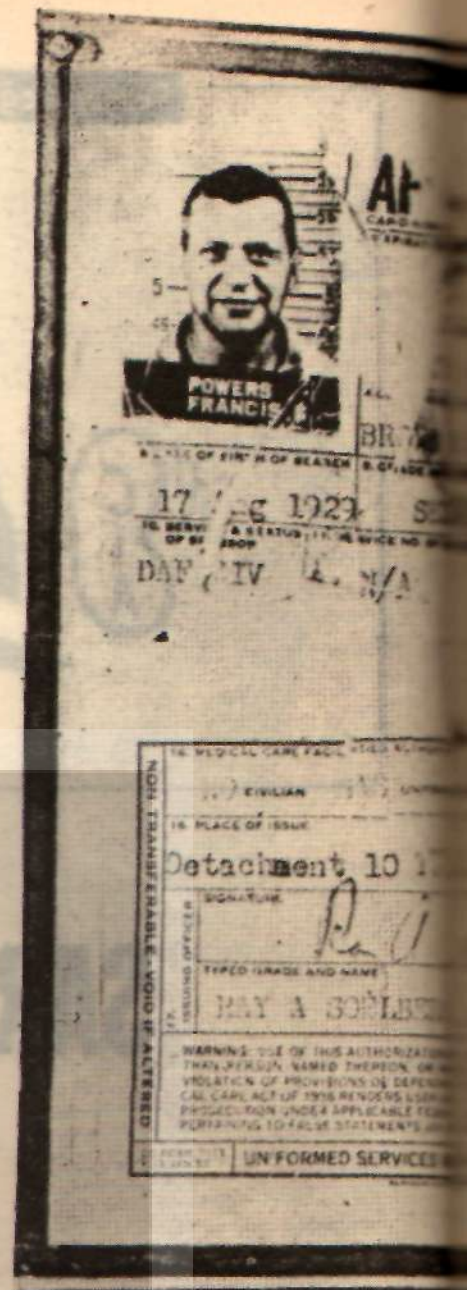
Powers, Moskova'daki duruşması sırasında zaman zaman ailesiyle de görüştürül-
müş ve onlara herhangi bir kötü muameleye maruz bırakılmadığını söylemiştir.

S.— Bu demek oluyor ki, yapacağın-
ız uçuş ve iniş daha önceden Bodoe'de
bilinmekte idi? C.— Bana müfrez pe-
soneli tarafından karşılanacağım söy-
lenmişti.

■ «Benim görevim sade-
ce düğmeleri açıp kapa-
maktır!»

S.— İnşten önce Norveç'teki Bodoe
üssü ile, hangi araçlarla temasa geçe-
cektiniz? C.— Üssü radyo ile arayıp,
çağırma işaretim olan «Puppy 6-8» i ve-
rerek, iniş talimatı isteyecektim.

S.— Anlaşıldı. Şimdi de Sovyetler Bir-
liği toprakları üzerindeki uçuşla ilgili
sorulara geçelim. Sovyetler Birliği to-
prakları üstünde ne kadar süre uçtunuz?
C.— Kesin olarak bilmiyorum. Yalnız-
ca yaklaşık olarak söyleyebilirim. Tak-
riben 3 ile 3,5 saat arası bir şey...

Düzen U-2 uçağında bulunan en önemli
rükün CIA Üssü Detachment 10'a men-
kattır. Kimlik kartı parçası

BAŞSAVCI Rudenko

S.— Sovyetler Birliği topraklarının
kaç kilometre içerisinde girmişsiniz?
C.— Kilometre olarak bilmiyorum. Sa-
atte yaklaşık olarak 380 mil süratle
uçtuğuma göre, 3,5 saatte 1200 ya da
1300 mil yapar.

S.— Uçuşunuzu hangi yükseklikte
yapmıştınız? C.— Uçuş yaklaşık ola-

Sanık Powers'ın İncirlik'teki Amerikalı olduğunu gösteren yukarıdaki kimlik olarak ele geçirilebilmiştir.

YARGIÇ
General
Zakharov

67,000 feet'te başladı, yakıt tükenince 68,000 feet'e yükseldim.

S.— Size emredilmiş olan uçuş yolunu izlemiyordunuz? C.— Mümkün olduğu kadar bana bildirilen uçuş yolunu izlemiyordum.

S.— Uçuş esnasında neler hissettiniz?

C.— Bedenen hergeyim mükemmel idi; fakat çok sinirliydim ve korkuyordum.

S.— Neden korkuyordunuz? C.— Korktuğum tek husus, Sovyetler Birliği toprakları üzerinde bulunmuş olmamdı. Bu iş, öyle, hergün yapmayı arzulayacağım bir şey değildi ki...

S.— Oksijen durumunuz nasıldı? C.— Oksijen durumumun yerinde olduğunu söyleyebilirim.

S.— Uçaktaki her şey normal durumda mıydı? C.— İsabet alınamadan biraz önce, otomatik pilota bazı aksaklıklar olmuştu. Fakat geri kalan her şey yolunda gidiyordu.

S.— Uçuş yolunuz üzerinde size verilmiş olan görevi, uçağınızın isabet aldığı ana kadar tam olarak yerine getirmiş miydiniz? C.— Mümkün olduğu kadar yerine getirmiştim. Yalnız, hava şartları kötüydü. Bu yüzden zaman zaman uçuş yolumdan ayrılmıştım. Uçuş yolumun büyük bir kısmı bulutlarla kaplanmıştı. Bu yüzden kontrol noktalarını bulamamıştım.

Bazıyargış
General
Borisoglebsky

YARGIÇ General Vorobyev

S.— Uçağınızda hava keşif ve gözetlemelerinde kullanılan bir fotoğraf cihazı bulunmaktaydı. Bu cihazla ilgili olarak size ne gibi bir talimat verilmişti? C.— Bu cihazı kullanmam hususunda kesin bir talimat verilmemişti. Haritamda işaretlenmiş bulunan yerlerin üzerine geldiğinde, yalnızca cihazı çalıştıran düğmeyi açıyorum ve kapıyordum.

S.— Bu cihazı hangi amaç için çalıştırıyordunuz? C.— Çalıştırma işleminin ne şekilde yapılacağı bana söylenmişti. Uçuş haritasındaki işaretlenen yerlerde cihaz çalıştırılacaktı.

S.— Sanık Powers, siz herhalde bu cihazın hangi amaç için kullanıldığını biliyordunuz? C.— Cihazın ne sebeple kullanıldığını gayet iyi tahmin edebiliyorum. Şayet kesin olarak bilseydim söylerdim.

S.— Sanık Powers, bu cihazın ne olduğunu gayet iyi biliyordunuz. C.— Bağlantıda değil, fakat işin sonucunu gördüm ve cihazın hangi amaç için kullanıldığını şimdi biliyorum.

S.— Zannederseniz sanık Powers'ın, uçuşa başladığı anda U-2'nin bir gözet-

U-2 Pilotu Powers'ın ailesi de duruşmada bulunmak üzere Moskova'ya gelmiş ve oğullarının yargılanmasını izlemişlerdir.

leme uçağı olduğu hususunda hiçbir şüphesi yoktu, öyle değil mi? C.— Hiçbir şüphem yoktu.

S.— Uçağınızda değişik Sovyet radar istasyonlarının sinyallerini teype alan ve casusluk amacıyla kullanılan bir alet cihaz bulunmuydu değil mi? C.— Bana, uçakta teyp cihazları bulunduğunu söylenmişti, fakat bilmiyorum. Burada gördüklerimin dışında, uçaktaki genel araç ve cihazların nasıl bir şey olduklarını da bilmiyorum.

■ "Sovyet topraklarına tecavüz ettiğimi inkâr etmiyorum!"

S.— Fakat sanık Powers, siz bu tip araç ve cihazların casusluk amacı ile yapılan uçuşlarda kullanılacağını bilecek kadar özel bir eğitimden geçmiş bulunuyorsunuz. C.— Daha önce bu cihazlar hakkında hiçbir şey bilmiyordum.

S.— Fakat bu uçuşun casusluk amacı ile yapıldığı, yeter bir şekilde size açıklanmıştı? C.— Böyle bir uçuş için başka bir sebep göremiyordum.

S.— Uçağınızda radar istasyonlarının taşıyan özel bir radyo cihazı var mıydı? C.— Uçağın kuyruk kesiminde, gerek avcı uçaklarındaki gerekse yerdeki radar istasyonlarının gönderdiği dalgaları bozan özel bir cihaz bulunmaktaydı.

S.— Uçuşunuz esnasında bu cihazı nasıl kullandınız? C.— Belirli noktalar üzerine geldiğinde cihazı çalıştırmıştım. İlk olarak, haritaya geçmemiş olan bir hava meydanı vardı. İkinci olarak, askaryakıt depolamak için kullanılan büyük sarmırları hatırlıyorum. Bu gözetlemeyi ince bir bulut tabakası arasından yapıyordum. Uçuş yolumdan sapmıştım ve kesin yerimi bilmiyordum. Üçüncüsü ise, içersine birçok yapıtları alan büyüklüğe bir yerdi.

S.— Yasaları çiğneyerek, Sovyetler Birliği havalarına tecavüz ettiğinizi inkâr etmiyorsunuz öyle mi? C.— Hayır, inkâr etmiyorum.

S.— Demek oluyor ki, yapılan hareket bir casusluk amacı gütmektedir? C.— Öyle sanıyorum.

S.— İlk soruşturma sırasında olduğu gibi, burada da, belirli noktalar üzerine geldiğinizde uçaktaki cihazları çalıştırdığınızı söylediniz. C.— Haritada belirtilen ne ise, onu yaptım.

S.— Bu cihazların ne gibi bir özelliği olduğunu bilmeden yaptınız öyle mi? C.— Bu cihazları daha önce hiç görmemişim.

S.— Yani, aynı kolaylık ve rahatlıkla sırf size söylendi diye, uçaktaki her hangi bir kolu çekebilir ve belki de atom

bombası bile atabilirdiniz öyle mi? C.— Olabilirdi. Ne var ki, bu uçak o tip bombaları taşıyıp atabilecek cinsten bir uçak değildir.

S.— Uçağınız roketle vurulduğu zaman, hangi yükseklikte bulunuyordunuz? C.— Uçağın çıkabileceği en yüksek irtifada. Yaklaşık olarak 68,000 feet'de.

S.— Yurma anındaki durumunuz ne idi? C.— Henüz bir dönüş yapmıştım. Dönüşten sonra, bir dakikalık düz uçuş yapıyordum. İşte bu anda, boğuk bir patlama sesi işitir gibi oldum. Ses arkamdan geliyor gibiydi. Arkamda tırmıca renkli bir alev ya da ışık gibi birşey görebildim.

S.— Uçağınızı nasıl terkettiniz? C.— Düşmekte olan uçağın meydana getirdiği fiziki kuvvetler dolayısıyla, pilot koltuğunu ucağın fırlatan düzeni kullanmamıştım. Birden 30,000 feet'de olduğumu hatırladım ve koltuğum kullanılmıyacağını kavradım. Pilot yerinin üstünü açarak, beni koltuğa bağlayan kayışları çözdüm. Gövdemin yarısı uçağın dışına sarkarken, diğer yarısı da merkeze kuvvetinin etkisiyle, pilot yerindeki uçuş aletlerinin bulunduğu ön tarafa doğru itilmiş bulunuyordum. Oksijen maskesini oksijen cihazına bağlayan hortumunu çözmeyi unuttum. İşte bu yüzden gövdemin yarısı içeride kalmıyordu. Dışarı çıkabilmek için epey uğraşmam gerekmişti. Uçağı terkeder etmez, paraşütüm otomatik olarak açıldı. O anda 34,000 feet'de bulunuyordum.

S.— Sovyetler Birliği toprakları içerisine mecburi iniş yapmanız gerektiğinde, size ne gibi bir direktif verilmişti. Uçağınızı ne yapacaktınız? C.— Bana daha önceden, Sovyetler Birliği toprakları içerisine inmem kaçınılmaz bir zorunluluk haline geldiğinde, uçağın içerisinde bulunan özel düğmeler ve kollar vasıtasıyla, uçağı tahribederek parçalamam ve kaçmam bildirilmişti. Daha sonrada, (Kurtulma Malzemesi Çantası)ndan yararlanarak, en yakın sınır bölgesine yönelecektim.

S.— Uçak, gereğinde tahrib edilmeli üzere özel araçlarla donatılmıştı öyle mi? C.— Evet, bana öyle söylenmişti.

S.— Bu iş nasıl yapılacaktı? Yani, hiç bir iz bırakmadan uçağı tüm olarak ortadan kaldırmak? C.— Düğmelere basıldığında ne olabilirdi bilmiyorum. Bana yalnızca düğmelere basmam söylenmişti, hepsi o kadar.

GELECEK HAFTA
TÜRKİYE'DEKİ ÜSSÜN İÇYÜZÜ

141 ve 142. maddeler üzerine Anayasa Mahkemesi'nin kararı

ÇETİN ÖZEK

- Şahsen, 141 ve 142. maddelerin anayasaya aykırı olmadığı konusundaki Anayasa Mahkemesi'nin temel görüşüne iştirak etmemekle beraber sınırlı da olsa, anayasanın sosyalizme açık olduğunu, bilimsel araştırmaların suç teşkil etmeyeceğini ve toplumcu partilerin kurulabileceğini kabul etmek yine de ileri bir adımdır.

TÜRKİYE İşçi Partisi tarafından 1963 yılında, Ceza Kanunumuzun 141 ve 142. maddelerinin, anayasaya aykırılığı sebebiyle, iptali istenmişti. Anayasa Mahkemesi, söz konusu maddelerin anayasaya aykırı olmadığını 1965 yılında parlamento seçimlerinden kısa bir süre önce açıklamıştı. Kararın yayınlanabilmesi ise, 25 Temmuz 1967 tarihinde ancak gerçekleşebildi. Anayasa Mahkemesi baktığı davalarla ilgili kararları gerekçesi ile birlikte ve Resmi Gazetede açıklamak gibi bir yol izlerken, nedense 141 ve 142. maddelerle ilgili karar seçimlerden hemen önce ve gerekçesi henüz hazırlanmadan, radyolarla açıklandı. Belirli bir titizlik ve acelecilik gösterildi. Bu konuda ne gibi etkenlerin rol oynadığını bilmiyoruz. Yalnız bildiğimiz birşey var ki, anayasamızın 152. maddesi, "Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazete'de hemen yayımlanır" demektir, ve, iki yıllık bir süre "hemen" kavramını epyece aşa gerektir.

Uyumsuzluk üzerinde sonuca varıp, gerekçesini sonra sonuca uydurmak için çalışmak gibi mantık bilimine aykırı tutumlar, iki yıllık süre içinde Anayasa Mahkemesi üyelerinden bir kısmının görevden ayrılığı, bazılarının ölümü, gibi olaylar kararın hukuksal değerini olumsuz yönde etkileyecek nedenlerdir. Kararın açıklanmasında gösterilen acelecilik, yayınlanmasındaki ihmalcilik gibi uyumsuz ve çelişik tutum da hiç bir zaman için unutulmamak gerektir.

Ceza Kanunumuzun, kaynağını faşist rejim korumak için faşistlerce çıkartılan 1926 tarihli "Sulla difesa dello Stato" adlı bir özel kanunda bulan 141 ve 142. maddeleri, bir toplumsal sınıfın diğer toplumsal sınıflar üzerinde egemenlik kurmak, toplumsal bir sınıfı yoketmek, memleket içinde var olan ekonomik ve toplumsal temel düzenleri devirmek, devletin siyasal ve hukuksal düzenlerini topyekûn ortadan kaldırmak için cemiyet kurulmasını ve propaganda yapılmasını cezalandırmaktadır. TIP, bu maddelerin anayasaya aykırılığını belirli gerekçelerle ileri sürerken, Anayasa Mahkemesi de görevi gereğince kuramsal sonuçlara varmak yerine, TIP'ın gerekçelerini cevaplandırma gayreti içinde görüşlerini belirtmiştir. Kişisel değerlendirmeye girişmeden önce, TIP'ın ve Anayasa Mahkemesinin görüşlerini gruplandırarak özetlemek yerinde olsa gerektir.

TIP iptal dilekçesinde, Kurtuluş Savaşı Türkiye'sinin emeği yüce değer bi-

len halkçı ideolojisinden hareketle, Anayasamızın demokratik, sosyal bir hukuk devleti kurmak amacıyla olduğunu ve bu nedenle de devrimci, çağdaş gelişme ulaştırmak için tutuculuğu reddeden, bir anayasa olduğunu belirtmektedir. Buna göre, anayasamızın temel ilkeleri, siyasal ve toplumsal yapımızın diktatörlüğe karşı, toprak ağalarının, spekülasyoncuların, sömürücülerin egemenliklerini kabul etmeyen bir biçimde olmasını gerektirmektedir. Halbuki, 141, 142. maddeler, İtalyan faşizminin faşist doktrininin bir verisi olup, kurulu ekonomik, sosyal temel düzenlerin aynen sürdürülmesini amaç bilmekte ve bu konudaki değişiklik isteklerini suç saymaktadır. Türkiye'nin ortaçağ kalıntısı toplumsal yapısının değişmezliği ve değişmesinin gerekliliğinin düşünülmesi, bu maddelerle ifade edilen anlamdır. Bu nitelikleri içinde, 141, 142. maddeler, tutucu, gerici, ortaçağın toprak rejimini sürdürücü, totaliter ve değişmeye karşı olan maddelerdir. Bu nitelikteki maddeler ise, Anayasamızın temel ruhuna ve sosyal devlet, demokrasi, halkçılık eşitlik ilkelerine aykırı bir yapı taşımaktadır.

Anayasa ve sosyalizm

TIP'in ana hatları ile özetlenen bu görüşleri, Anayasa Mahkemesi'nce şu şekilde cevaplandırılmaktadır:

A. 141, 142. maddeler, toplumsal bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümü kurmak için yapılan propagandayı ve kurulan cemiyetleri cezalandırmaktadır. Bu eylem, yani bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki üstünlüğünün kurulması, anayasamızın 2. maddesindeki temel niteliklere aykırıdır. Bir sınıfın, diğer sınıflara üstünlüğü, keder, tasa ve kıvançta bütün milletin ortak oluğu ilkesini zedeleyecektir. Sınıfların birbirine zıt çıkarlarını millî bütünlüğü zedeleyecektir. Sınıf mücadelesi, bir boğuşma durumuna gidecektir. Ayrıca, sınıf çatışması millî mücadele ruhunu, ulusal egemenliği de zedeleyici niteliktedir. Sınıfsal üstünlük, insan hürriyetlerine, laikliğe, Atatürk devrimlerine, sosyal adalet ve güvenliğe, hukuk devleti esaslarına, demokrasiye, cumhuriyetçiliğe de aykırıdır. Kaldı ki, anayasamızın 4. maddesi, egemenliğin millete ait olduğunu ve bir sınıfa devredilemeyeceğini de belirtmek suretiyle, sınıfsal üstünlü-

ğu da reddetmiştir. Sınıfsal eşitliği belirten 12. madde de, 141, 142. maddenin anayasaya aykırı olmadığını kanıtlamaktadır.

B. Yine 141 ve 142. maddeler, toplumsal bir sınıfı ortadan kaldırmaya ve memleketin ekonomik ve toplumsal temel düzenlerinden birini devirmeye yönelen propagandayı ve bu amaçla kurulan cemiyetleri yasaklamaktadır. Anayasa Mahkemesi, bu yasakların amacını saptayabilmek için, 141, 142. maddeleri değiştiren değişik kanun gerekçelerine bakmanın gerektiğini belirtmekte ve bu konudaki muhtelif kanun gerekçelerinden parçalar aktararak bir sonuca varmaya çalışmaktadır. Mahkemenin vardığı sonuç şudur: "Bu gerekçeler göstermektedir ki, söz konusu hükümlerin Ceza Kanunumuza alınmalarına sebep demokratik Anayasa rejimini, demokrasi esasları ile bağdaşmayan fikir akımlarına karşı korumaktır." Varılan bu sonuç, yine Anayasa Mahkemesi'ne göre, faşizmin, ırkçılığın, komünizmin cezalandırılmasını gerektirmektedir. Bu sonucun ışığında, Anayasa Mahkemesi, Anayasamızın sosyalizmi kabul etmiş bir Anayasa olmadığını, sosyal devletin sosyalizm alanına girdiğini belirtmektedir. Fakat, Anayasamızın temel ilkelerini zedeleyici nitelikte olmayan sosyalizmi de, Anayasa yasaklamaz. Anayasa Mahkemesi, Anayasamızın hangi tür sosyalizme açık olduğunu saptamayı görevi dışında saymaktadır.

TIP maddelerin Anayasaya aykırılığını ileri sürerken, maddelerde yer alan deyimlerin anlam ve kapsamlarının kolay anlaşılmadığını, suç olmayan eylemlerin de cezalandırıldığını belirtmektedir. Maddenin ilk şekliyle bulunan ve toplumsal değişimlerin cebirle yapılması için kurulan cemiyet ve yapılan propagandaların cezalandırılmasını gerektiren, cebir unsurunun daha sonra çıkartılması da, neyin cezalandırılıp neyin cezalandırılmayacağı hususunu belirlemez bir duruma getirmiştir. Bu durumda, cezalandırılan fiillerin kanunlarda önceden tarif edilmesini gerektiren, Anayasamızın 33. maddesinde yer alması bulunan, suçta kanunilik prensibi ihlâl edilmiş bulunmaktadır.

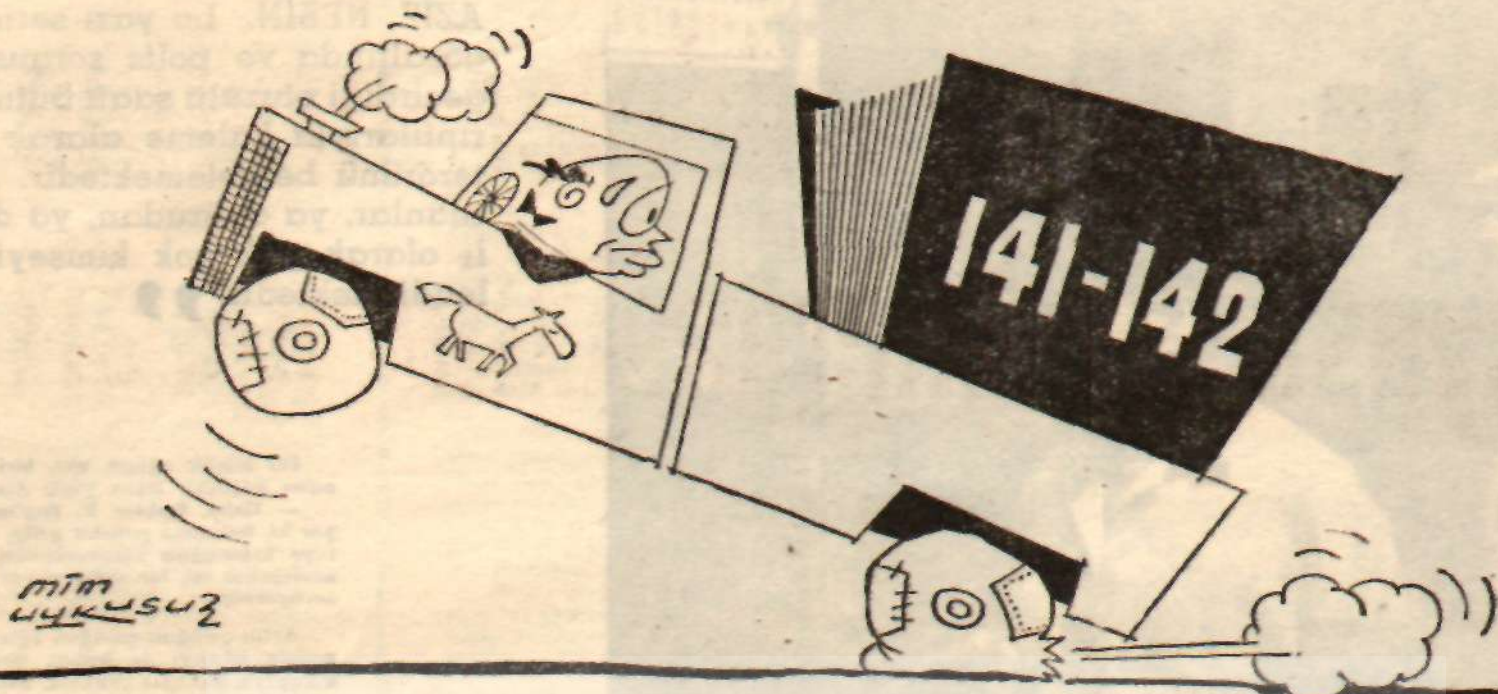
Anayasa Mahkemesi, bu görüşlerden de yana çıkmamaktadır. Anayasa Mahkemesi, önce, maddelerin kapsamının hiç bir tereddüde yer vermeyecek derecede açık olduğunu ileri sürmektedir. Madde de belirtilen hususların doktrin açısından

muhtevalarının tesbit edilebileceği görüşünü Anayasa Mahkemesi ileri sürerken, aynı yazı ve fiili, değişik bilim adamlarının, profesörlerin değişik şekilde yorumlayarak, bilimsel raporlarında ceza hukuku yönünden değişik sonuçlara vardıklarını unutmus görülmektedir. Nitekim, bu nedenle, Anayasa Mahkemesi üyelerinden Şemsettin Akçaoğlu, maddeleri anayasaya aykırı bularak muhalefet gerhi vermiştir.

Niteliklerinin tesbiti ve tayini mümkün olan eylemlerin suç oldukları kanun hükümleri ile de tesbit edildiğinden, artık, suçta kanunilik kuralının ihlâlinde de, Anayasa Mahkemesine göre söz açılmaz. Cebir unsurunun bulunmaması da, yine, suçta kanunilik kuralına aykırı bulunmamaktadır. Zira, sosyal sınıflar arasındaki dengenin değiştirilmesi zaten zora başvurmadan gerçekleştirilemez. Ayrıca, Anayasa Mahkemesine göre, komünist sistem iktidara proletarya ihtilâli ile gelmek ister. Demokratik yollardan iktidara gelse ve demokratik usullerle çalışsa bile, komünist doktrin iktidara geldikten sonra kendi düzenini kurmak için mutlaka zora başvurmak yolunu seçecektir. Bu düşünce ve mantık içinde, Anayasa Mahkemesi cebir unsurunun ayrıca aranmasına yer olmadığını ve cezalandırılan eylemlerin "nefsinde" cebir mevcut sayılabileceğini kabul etmektedir.

Hak ve özgürlükler

TIP, dava dilekçesinde, iptali istenilen maddelerin Anayasamızın kabul ettiği bir takım hak ve özgürlüklerle bağdaşmadığını uzun ve derinlemesine açıklamaları ortaya koymaya çalışmaktadır. Önce, 141, 142. maddelerin, faşist İtalyan hukuk sisteminden alındığı, bu maddelerin faşistler tarafından yaratıldığı, faşist amaçlara hizmet eder nitelikte bulunduklarını gösterir. Faşist ideolojinin ve toplum düzeninin koruyucusu olan bir maddenin ise, anayasamızın kabul ettiği ileri, devrimci ve çağdaş özgürlük ve hak anlayışı ile bağdaşmayacağı açıktır. Faşist düşünceye kesin olarak karşı olan anayasamızın, 20. maddesinde düşünce özgürlüğünü, 21. maddesinde bilim, sanat ve öğrenme özgürlüğünü, 56 ve 57. maddelerinde temel hak ve hürriyetlerine sahip olan vatandaşların siyasal partiler şeklinde örgütlenme hak ve hürriyetlerini kabul etmiş bulunmaktadır. Yine Anayasamız, hak

YAZISIZ

ve özgürlüklerin sınırlandırılması için gerekli ölçüler 11. maddesinde tesbit etmiş ve özgürlüklerin özüne hiç bir şekilde dokunulmayacağını açıkça belirtmiştir. Halbuki 141, 142. maddeler, özellikle uygulamada, her gelişimci ve mevcut toplumsal düzenle çelişen düşüncüyü cezalandıran nitelikte anlaşılmaktadır. Bilimsel ve objektif çalışmaların yazılması ve yabancı dillerden dilimize aktarılması durumunda da, bu bilimsel çalışmalar suç konusu olabilmektedir. 141, 142. maddeler, mevcut sınıf ve ekonomik düzenin değişmezliğini ilân etmek ve bu değişmezliğe karşı olan her eylemi suçlamakla, sadece mevcut düzenin sürdürülmesinden yana olan siyasal partilerin ve cemiyetlerin kurulmasına imkân bırakmaktadır. Toplumsal düzenin emek esasına göre yeniden biçimlenmesi gereğini kabul eden siyasal örgütlerin kurulması, 141. maddeyle engellenmiş olmaktadır. Toplumcu dünya görüşüne engel yaratılmaktadır. Bütün bu engeller, anayasanın kabul ettiği özgürlüklerin özünü ortadan kaldırdığı gibi, sadece belirli düşünce sistemlerini suç saydığından da, anayasamızın 12. maddesine aykırı olarak, vatandaşlar arasındaki eşitliği de ortadan kaldırmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, bu konuda derinlemesine ve kuramsal temel noktalara inen araştırmalar yapmaksızın, temel prensiplere değinmekle, tamamiyle anayasa maddelerinin dar çerçevesi içinde kalarak, TIP'ın ileri sürdüğü noktaları cevaplandırma gayretini göstermekte ve 141, 142. maddelerin özgürlüklere karşı olmadığını kanıtlamaya çalışmaktadır. Anayasa Mahkememize göre, önce, 141, 142. maddelerin faşist görüşün ifadesi olduğu kabul edilemez. Maddelerin, faşist kanunlarından alınması, faşist görüşün de birlikte getirildiği anlamını taşımaz. Her devlet, faşizm ve komünizm-marksizm karşısında kendisini korumak çabası içindedir. Devletin kendi temel düzen ve kuruluşunu savunması, toprak bütünlüğünün ve istismarçı ekonominin savunulduğu anlamının çıkartılmasına imkân bırakmaz. Ayrıca aynı maddeler faşizmi de cezalandırmaktadır. Bu bakımdan 141, 142. maddelerin statükocu, engelleyici, tutucu oldukları söylenemez.

Yine Anayasa Mahkememize göre, komünizmin sınıf imtiyazı olduğunu, sınıf imtiyazlarını ise anayasamızın 12. maddesinin kabul etmediğini, bu bakımdan, 141, 142. maddelerin 12. maddeye aykırılığı söylenir, onun koruyucusu bulunduğunu söylemektedir. Bu noktada Anayasa Mahkemesi, mevcut burjuva sınıfı üstünlüğünün anayasamızın 12. maddesi ile nasıl bağdaştırılabileceğini ise incelemiş değildir. Ana-

yasa Mahkemesine göre, düşünce özgürlüğü de sınırlıdır. Bu özgürlüğün de, kamu yararı, genel ahlak, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik sebebi ile sınırlandırılabilmesi mümkündür. 141, 142 maddeler de, düşünce hürriyetine ve cemiyet kurma hürriyetine konulmuş sınırlardır.

Anayasa Mahkememiz, bilim ve öğrenme hürriyeti yönünden ise, önemli bir sonuca varmıştır: "propaganda sınırına girmemek şartıyla her çeşit toplumsal bilimler ve bu açıdan anarşizm, komünizm üzerinde öğrenme, öğretme, açıklama, yayma ve araştırma yapılması bu maddelerdeki yasakların kapsamına girmez". Propaganda ile bilimsel araştırma sınırını çizmek güç ise de, yine de Anayasa Mahkemesinin bu görüşünü, birlikteliği olarak rapor veren birçok bilim adamının suçlayıcı görüşlerinden daha ilerici ve gerçekçi olarak kabul etmek zorunluluğu mevcuttur.

Yine Anayasa Mahkemesi, komünist partilerin dışında, anayasanın temel ilkelerine aykırı olmayan her tür toplumcu partinin kurulabileceğini de kabul etmek suretiyle, 141, 142. maddelerin, siyasal parti kurma hürriyetini düzenleyen anayasamızın 56. ve 57. maddelerine aykırı bulunmadığı görüşünü savunmaktadır. Netice olarak, Anayasa Mahkemesi, söz konusu maddelerle, anayasamızın temel hak ve özgürlükler sistemi arasında bir çelişmeyi kabul etmemektedir.

Bizim görüşümüz

Anayasa Mahkemesi'nin kararıyla ilgili görüşlerimizi belirtirken, genel olarak, hukuksal alanda ve dava ile mahkemeye üzerinde durulan noktalarla sınırlı kalmaya çalışacağız. Anayasa Mahkemesinin komünizm anlayışı konusundaki ilkel ve çok genel, temelsiz anlayışını, marksizmle komünizmi aynı anlamda kabul edişini, faşizmin gerçek anlamından habersizliğini, devletin korunması konusundaki sistemler ve tarihsel gelişim yönünden mevcut eksikliklerini v.b. ni eleştirecek değiliz. Sadece varılan sonuçlar ve izlenen metod üzerinde duracağız.

Önce günü belirtmek gerekir ki, gahsen, 141, 142. maddelerin anayasa aykırı olmadığı konusundaki Anayasa Mahkemesinin temel görüşüne ısrak etmemekle beraber, sınırlı da olsa anayasamızın sosyalizme açık olduğunu, bilimsel araştırmaların suç teşkil etmeyeceğini ve toplumcu partilerin kuru-

labileceğini kabul eden Anayasa Mahkemesi yine de ileri bir adımın sebebi olmuştur. Hele günümüzde, koca koca mevkilerde bulunan kimseler, siyasal ve bilimsel sorumluluk duymaksızın, sosyalizmi tüm olarak inkâr ederlerken, toplumcu bir partiye oy verenleri aldatmış Lisülce olarak nitelerlerken, toplumsuluğa karşı savaş çağrılarında bulunurlarken, Anayasa Mahkemesi'nin aksine görüşe varabilmesi, yine de kendisinin söz konusu çevrelerden ileride bir düşünce seviyesinde olduğunu göstermektedir.

Açık ve seçik değil...

Buna karşılık, Anayasa Mahkemesi, kesinlikten uzak, belirsiz bir takım kavramları da ortaya atmıştır. Örneğin, "anayasa ilkeleri ile sınırlı sosyalizm", "propaganda niteliği taşımayan bilimsel araştırma" v.s. kavramlarının açık ve seçik olmadığı bir gerçektir. Bu nedenle, Anayasa Mahkemesi'nden, hiç değilse uygulamadaki değişik ölçüler bir kritere bağlayacak sonuçlara varması beklenirken, belki de kavramları daha da muğlaklaştıran bir takım esasların kabul edilmiş bulunduğunu görüyoruz. Bu kaypak sınırlar içinde, yine bir çok bilim ve düşünce adamının, birçok kişinin eylemleri yüzünden yasak sınırları içine sokulabilmesi mümkün olabilecektir.

Kanımızca, Anayasa Mahkemesi'nin, temelden iki kusurlu davranış vardır. Birincisi, Anayasa Mahkemesi'nin, sorunu bir bütün, bir hürriyet sorunu olarak ele almayışının sonucu olarak, prensiplere varıp, o prensiplerin ışığında sorunu aydınlatmak yolunu seçmeyişidir. Bu nedenlerdir ki, Anayasa Mahkemesi esas itibarıyla, 141, 142. maddelerin, yasak edilen amaçlara yönelmiş eylemleri değil ve fakat düşüncüyü cezalandırdığını gözden kaçırmıştır. Sonuçta da, bir düşüncenin, eyleme dönüşmediği halde, cezalandırılabilmesinin mümkün olup olamayacağını inceleyeceği, incelemesi gerekeceği yerde bu düşüncelerin muhtevasının teşkil eden sistemlerin Anayasamızın temel yapısına aykırı olup olmadığını incelemek yolunu tutmuştur. Örneğin, sınıf üstünlüğü fikrinin açıklanmasının suç sayılmasının olumsuzluğunu inceleyeceğine, gerçekleşmiş sınıf üstünlüğünün anayasaya aykırılığını kanıtlamaya kalkışmıştır. Halbuki, anayasa tartışılmaz, aksi ileri sürülemez ve cumhuriyetçilik ilkesi haric değiştirilemez bir tabu değildir. Bu nedenle, anayasamızın kabul etmediği bir düşüncenin salt açıklanmasının mümkün olup olma-

dığı tartışılmak gerekirdi. Çünkü, 141, 142. maddenin cezalandırdığı husus bu biçimdeki düşüncedir. Anayasa Mahkemesi ise ters bir tutumla, düşüncenin açıklanması hakkını bir yana bırakarak, düşüncenin muhtevası ile anayasa hükümleri arasındaki, uygunluğu veya zıtlığı incelemek yolunu tutmuştur. Anayasaya aykırı bir düzenin, anayasaya aykırı usullerle kurulması için girişilen eylem suç olabilir. Fakat, anayasaya aykırı düşüncenin açıklanması suç mudur? Bu konuya mahkeme cevap vermemektedir. Diğer yandan da, Anayasal düzen ve ilkeler değişmez birer gerçek olarak kabul edilerek, tutucu bir sonuca varılmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin ikinci temel hatası da, zannımızca, anayasa teorisi ile, toplumsal gerçeği birbirine karıştırmasıdır. Anayasa Mahkemesi, sosyal hak, eşitlik, mülkiyet, demokrasi, sınıfsal ayrıcalıksızlık ilkeleri anayasada yer aldı diye, bunların gerçekte de var olduğunu kabul edermiş gibi gözükmektedir. Bu nedenle de, bir takım düşüncelerin söz konusu ilkelere zarar vereceğini ileri sürmektedir. Kivancın yurttaşın azınlığına, tasanın çoğunluğa düştüğü bir ülkede, tasa ve kıvançta ortaklık; bir bakıma büyük kapitalistlerin solcu akımlara karşı savaşa çağırıldığı, yani burjuva sınıfının hakimiyetinin sürdürülmesi için savaş çağrısında bulunduğu bir ülkede, sınıfsal eşitlikten nasıl söz açılabilir? Ama, Anayasa Mahkemesi, bu temel ilkelerin hepsini gerçekleştirmiş olarak kabul edince, doğal olarak, toplumsal ve ekonomik yapıdaki değişimci akımların, gerçekte bu temel ilkelerin gerçekleştirilmesi amacıyla yönedildiğini görmeyerek, anayasaya uygun sandığı mevcut düzeni yıkıcı olduklarını kabul etmektedir. Bu arada da, esas mevcut düzenin anayasal ilkelere aykırı olduğunu gözden kaçırmaktadır.

NOT: Türkiye İşçi Partisi'nin 141 ve 142. maddelerin iptali için açtığı davanın reddine, Anayasa Mahkemesi'nde Lütfi Akadlı, Rifat Güksen, Cemalattin Köseoğlu, Asım Erkan, Şemsettin Akçaoğlu, İbrahim Senli, A. Şeref Hocaoğlu, Salim Başol, Celâlettin Kurelman, Hakkı Ketenoğlu, Salt Koçak, Ahmet Akar, Muhittin Gürün, Lütfi Ömerbaş ve Ekrem Tüzemen tarafından karar verilmiştir. Ancak üyelere Şemsettin Akçaoğlu, Celâlettin Kurelman, Salt Koçak, Muhittin Gürün, İbrahim Senli ve Hakkı Ketenoğlu, çeşitli nedenlerle gerekçeyle muhalefet serhleri vermişlerdir.

Gelecek hafta:

DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN
141 - 142 MADDELER

“Dünya çapındaki Türk yazarı AZİZ NESİN, bu yazı serisinde, gözaltında ve polis sorgusunda geçirdiği otuzaltı saatı bütün ayrıntılarıyla kaleme alarak polis terörünü belgelemektedir. Anlatılanlar, ya doğrudan, ya dolaylı olarak pek çok kimseyi ilgilendirmektedir.”

İki küçük oğlum var, biri on, biri onbir yaşında. Bana şöyle diyorlar:

— Baba, Doktor F. Bey'in kızı diyor ki, babasına polisler gelip, senin nereye taşındığını soruyorlarmış. Babası, söyleyelim mi, bir sakınca var mı, diye soruyormuş.

Artık çocuğun çocuğun ağzında. İşte, polisin istediği de budur. Beni, konuk-komşuya, bakkala çakkala, bütün çevreme, gizli işler yapan, yeraltı ve yasadışı işler ardında koşan, tehlikeli biri diye tanıtmak. Böylece beni çevremden ayırmak, soyutlamak, yalnız bırakmak. Bunu da daha da genişletirseniz, sonucu, işsiz kalmak, yazı yazacak gazete bulamamak, oyun sahneye koyacak tiyatro bulamamaktır. Bu görünmez polis baskısını, bazı insanlar bilerek bilmeyerek kendiliklerinden, daha da genişletirler. Örneğin, şöyle böyle tanıdığım birisi, yolda, dolmuşta, vapurda görür, bir selâmdan sonra anlamlı, anlamlı - ya da çok anlamsız - sırtarak şöyle der:

— Biz biliyorduk ama söylemedik... Polis dün sabah gelip sordu sırt, nereye taşındı diye... Bilmeyorum, dedim. Oysa biliyorum yeni eviniz...

Bir de böyle gösteriler vardır,

Eski bir olay

Sanırım 1968 yılıydı. Ankara'ya gitmiştim. Bir hafta Çetin Altan'ın evinde konuk kaldım. Ben evde olmadığım zamanlar, tanıdığı tanımadığı komşuları eve gelip Çetin Altan'a şöyle diyorlarmış:

— Sizin evde kimin kaldığını biliyoruz... Biliyoruz ama, bize ne, polis gelip gidip sordukça, söylemiyoruz.

İnsanı çevresinden soyutlamak, yalnız bırakmak, tedirgin etmek, eski bir polis taktikidir. Bu gizli işkence dayandır gibi değildir. Ama biz dayanırız, dayanmamız bilimiz. Çünkü bu yurt, halkı için çalışanların, ona bir değer katmaya uğraşanların, yani bizizdir.

Polis sorgusunda yapılan baskıyı, bana söylediklerini anlatan, Başbakan'a Açık Mektup başlıklı yazıma karşı, Orhan Seyfi Orhon, Son Havada'da «Şükretsün» başlıklı bir yazı yazdı. Yani bana yapılanlara şükretmeliymişim, azmış bile... Orhan Seyfi Orhon, galiba beni babasının çiftliğinde çanakyalayıcı bir asalak sanıyor. Ben, hiç çıkarsız, ama bütün köklerimle bağlı olduğum yurdumda yaşıyorum. Aleyhime çok yazanlar oldu. Ama hiç biri, bu yağlı şarinkı kadar gücüne gitmedi. Yaşına, başına, gairliğine yazıklar olsun...

Polisler geliyor

4 Temmuz, Salı... Sabah, altıda uyanımdı. Alti buçukta banyoya gitmiştim. Banyonun kapısı vuruldu. Kapıyı araladım. Karım,

— Polisler geldi... Üddi.

Polislerin geleceğini, evimi araya-caklarını biliyordum. Şimdi bu sözümü okuyan bazı siyasal polisler şöyle diyecekler:

— Hiç suçlu olmasa, polisin evine gelip arama yapacağından kuşulanız mı? Demek ki suçlu...

Gülünç deliller
İleri sürülerek
gözaltına alınan
Aziz Nesin,
4 Temmuz günü
Emniyet
Müdürlüğü'nden
Adliyeye
götürülüyor.

OTUZALTI SAAT GÖZALTI VE POLİS SORGUSU

AZİZ NESİN

O LAYIN üstünden yirmibeş gün geçti. Yazmak için, özellikle zaman geçsin istedim, bekledim. Çünkü olayı anlatırken, kişisel duygularıma kapılmak, yapılan baskının etkisinde kalmak istemedim. Elinden geldiğince, yansız kalarak, polise gözaltında tutulduğum ve sürekli sorguya çekildiğim saatleri bütün ayrıntılarıyla anlatacağım. Otuzaltı saat poliste gözaltında kalmak ve yedibuçuk saat sürekli sorguya çekilmek, bizdeki biçimsel demokraside, olağanüstü bir olay sayılmaz; bundan çok daha kötü olaylar olağandır. Ancak, bir özelliği olan, polislerin evimi arama, kitap ve yazılarımı alma, beni gözaltında tutma olayının, en küçük ayrıntılarının bile öğrenilmesinde pek çokları için yarar olduğu düşünülmesinde olduğumdan bunları yazmayı

gereksindim. Anlatacaklarımı ya doğrudan, ya dolaylı olarak çok kimseyi ilgilendirmektedir.

Sondan başlıyorum

Son birkaç gündür polisin yaptıklarını anlatarak başlayacağım yazıma.

Polisin evimi arama olayından çok önce, başka bir eve taşınacaktım. Çünkü, kitaplarımı oturmakta olduğum eve sığmıyordu, kitaplarımı, dosyalarımı sıralıyamadım. (Polisler de aramaya geldiklerinde durumu gördüler.)

Polisin evimdeki aramasından bir ay önce, oturduğum evden ikiyüz metre ötede başka bir ev tutmuş, ama kitap-

larımı taşıyamamıştım. Gözaltından çıktıktan bir hafta sonra yeni eve taşındım.

Benim başka bir eve taşınmam ne önemli, ne de gizli kapaklı bir işti. Şimdi olanlara bakınız. Beni tanıyan, tanımayan, az tanıyan komşulara, polisler gidip sormaktadırlar:

— Aziz Nesin, nereye taşındı, biliyor musunuz?

Benim taşındığım evi öğrenmek ne polis, ne başkaları için, hiç de zor değildir. Postane bilir, karakol bilir, muhtar bilir, bütün arkadaşlarım bilir. Yalnız polis mi bilmez? Hayır, polis hapsinden önce ve hapsinden iyi bilir. Öyleyse, niçin kapı kapı dolayıp ona buna sorar? Cevabını biraz sonra öğreneceksiniz.

Bu, polis kafasının mantığıdır. Polisin yakında birgün, evimde arama yapacağım şuradan biliyordum:

Beş altı ay önce pasaport istedim. Verilmedi. Sonra, Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nden Kahire'ye çağrı telgrafi geldi. Bu telgraf gelince, bana pasaport verildi. Ve ertesi gün, mahkemeden beni arama kararı çıkartmışlar. Üzerimde, kendilerince önemli ve gizli belgeler çıkacağını sanıyorlardı. Bu normal bir gümrük araması değildi. Çünkü, gümrük araması için mahkeme kararı gerekmez.

Son dış geziden gelişimde de, gümrükte, ikibuçuk saat süren olağanüstü bir aramaya uğradım. Polisten bir işaret aldıkları pek belli olan gümrükçüler, sorum'dan kurtulmak için, neyim varsa aldılar; çocuklarıma aldığım hediyeye oyuncak fimleri, Haldun Taner'in Bakü'de çekilmiş resimlerini, not defterimi, yazılarımı bile... Gümrükçünün, insanın kendi fotoğrafını, not defterini aldığı nerde görülmüş?

Bütün bunlar, yakında evimin de aranacağını işaretleriydi. Bazı arkadaşlarıma, bunu söylemiştim. Ama evimden hiç bir kitabımı, hiç bir yazımı, başka bir yere götürmek gereğini duymadım. Evimde, Hükümet kararnameleleriyle yasaklanmış bazı kitaplar olabilir. Olacaktır da... Ben, bunları okumak, öğrenmek zorundayım. Yalnız ben değil, her aydın okumak zorundadır. Şuna inanıyorum: Başbakanın, Bakanların, herhangi profesörün, yazarın, aydının evi aransa, bu türlü kararnamelerle yasaklanmış kitaplar bulunacaktır.

Karımın verdiği haber üzerine yüzümü bile yıkamadan banyodan çıktım.

Eve, yedi polis girmişti. Bazısı, kapıları tutmuştu. Görüldüden çocukların uyanmış, şaşırmış, bakınyorlardı.

Çalışma odama girdim. Bir polis, — Evinizi arayacağız... dedi. Mahkeme kararını okudu. — Buyrun, arayın...

İkisi dışarda, yani salonda bekliyor, karımı ve çocuklarını gözüyor, beşi de kitaplarını karıştırıyor. Onlardan birini tanıdım; Kahire'ye giderken, hava alanında bavulumu arayırdı.

Kesecekmişiz!

Üstütlüler, kitapların, dosyaların, notların, yazıların, kağıtların üzerine. İçlerinden birine, — Müsaade eder misiniz, çocuklarım dışarı çıksınlar, dedim, onların yanında bu arama-tarama iyi olmuyor.

Cevap: — Hayır, olmaz... Çıkamazlar. Evde bulunacaklar...

Söyledim, iki küçük oğlumun biri on, biri onbir yaşında.

İki büyük çocuğum da, bu yaşlarda ve daha küçük yaşlardayken, yine polisler birçok kere evimi aramışlardı. O yaşlarda çocuklarda, bu aramaların nasıl yıkıntı yaptığını bilirim.

Onlar aramaktaydı.

— Yüzümü yıkayabilir miyim? dedim.

— Banyodan çıkmadınız mı?

— Evet ama, siz gelince, yüzümü yıkamadan çıkmıştım banyodan.

— Banyoda olduğunuzu bannunuz söyledi.

Yüzümü yıkamak da bir sorun.

— Bakınız yüzüme, yıkanmış mı? dedim.

Banyoya gittim. Kapıda polis. Yüzümü yıkadım. Döndüm odaya.

Dut yaprakları üzerinde ipek bö-

«Harbe giden mektepli»

HAYIR, içeriğin yoğunluğu ya da teknik üstünlükten gelmiyor «Harbe Giden Mektepli»nin gücü. Bana kalırsa Okucava'yı da, romanı da kurtaran çok kullandığımız bir sözcük: Bakış. Okucava artistik bakışı savaş alanına yerleştirirken, Ostrovski'nin de Simonof'un da, hatta Şolohov'un da hayli hoşlandıkları geleneksel hava'dan ayrılıyor. İyice parçalanıyor anti-faşist romanın sematik yöntemini. Gece gündüz kahramanlık tasarlamiyor bu «mektepli», tam tersi: Eve dönmek istiyor. Okuldan savaş alanına. Ne yaman uyumsuzluk. Akıl da, beden de ortam değiştirilmiştir bızla. Önceden edinilmiş kategorik düşüncenin görüntüleri değil bize sunulun; hayatın, insan ve nesnenin gerçek varoluş biçimleri.

Kahraman denemez «mektepli»ye. Tipiklik yönünden değil ama, yüklendiği bireysel ödev ve varoluşunun anlamı yönünden, Payına düşeni yapar: Bataryanın bir eridir. Henüz bedeniyle sevinmemiş bir çocuk. Savaş ve ölüm üzerindeki bütün bilgisi nutuklara dayanıyor. Ama durmadan öğreniyor «mektepli», hem de orda, tam ortasında savaşın. Derslerine kayıtsız mı diyeceksiniz. Tam tersi: Çok cahşıyor. Kayıtsızlık gibi görünen, davranışındaki o çocukça «humour» dur. Başka türlü eli den gelmiyor, ne yapın? Çocuk çünkü.

Savaş gerçeğine bu türlü bakış «Harbe Giden Mektepli»yi geleneksel Sovyet romanının ister istemez dışında bırakıyor. Sadece «idealization» yönünden değil, teknik ve dil yönünden de. Saptadığımız şudur ilkin:

ceği tırtıllarını gördünüz mü hiç? Beş polis, kitap dolu odamı aralarında bölüşmüş, kitapları üstüne üşüşmüşler. Onları, dut yaprakları üstündeki ipek böceği tırtıllarına benzetiyorum.

Evimi aramaya gelen yedi polisten altısı, hiç bir kaba davranışta bulunmadı. Onlar ararken, ben odada oturdum. Kendilerince gerekli buldukları kitap, dosya, yazı ve notlarını, boğaltıkları bavullarına dolduruyorlardı. Aramaya başlayalı bir saat geçmiş, ama kitapların onda birini bile tarayamamışlardı. Kendilerine gerçekten yardım etmek istedim.

— Ne aradığınızı söylerseniz, kolaylık olsun diye yerini gösteririz size. Hava alanında da beni aramış olan, — Polis ne alacağını bilir! dedi.

Sesimi çıkarmadım. Tartışmak boğuna. Ama şimdi söyleyeyim: Polis ne alacağını bilmez. Bilse, benim hikâyeye, roman, oyun notlarımı, müsvevvelerimi, kitap olarak basılmak üzere hazırlanmış yazılarımı alıp gitmezdi.

Arama sırasında, ondan sonra, kendiliğinden hiçbir şey söylemedim. Nâzım Hikmet'in biyografisini hazırlıyorum, şimdiye dek bu konuda yedi dosya dolusu not tuttum. Hava alanında da beni aramış olan, bu dosyaları bulup okuyunca,

— Bir de beyler, Nâzım Hikmet komünist değil derler... dedi.

— Öyle bir şey söyleyeni bilmiyorum, dedim, kendisi komünist olduğunu söylüyor. Ben de, Nâzım Hikmet komünist değil demedim.

— Söylüyorlar... dedi.

Masamın üstünde Lenin'in yabancı dilde kitapları var. Bunlardan birini alıp, adını okudular: «Dünya İşçileri Birleşti».

Hava alanında da beni aramış olan, — Birleştiler de bizi kessinler... dedi.

Sesimi çıkarmadım.

Öbürleri, güler yüzlü, benimsi konuşuyorlar:

— Aziz Bey, evinizi eskiden arayan polislerle şimdikiiler arasında fark var mı?

— Var, diyorum, eskiden, babamın sakallı resmini, Lenin'in resmi sarmaya kalkmışlardı. Şimdi polis daha anlayışlı. Ama sonuç değişmiyor, hep aynı...

Hava alanında da beni aramış olan polis, bir dosyada eski Türkçe yazılmış bir notumu, öbürlerine okuyor. Aşağı yukarı şöyle bişey:

«Eskiğin Emniyet Müdürlüğünde siyasi polis, öztürkçe yazan ve konuşanları, komünist sayardı, ama şimdi polis de öztürkçe kullanmaya başladı.»

Bu notun benim olmadığımı, herhangi bir gazete ya da dergiden aktardığımı söylüyor.

— Öztürkçeymiş... diyor, oğlum da kullanıyor öztürkçe... Kim anlıyor bu öztürkçeyi?...

Polislerden biri, Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı sırasında çekilmiş, kalpaklı, gerçeğe içindeki camı resmini alıp bana gösteriyor:

— Aziz Bey, Atatürk'ün niçin başka resmi değil de bu?.. Bu daha güzel resmi mi?

Bunu soranın, kendince anlamlı bir sorusu var.

— Ne demek istediğinizi anlıyorum. Bu resimde Mustafa Kemal'in Lenin'e benzediği dedikodusunu anlatmak istiyorsunuz. Beyefendi, Büyük adamlar başkalarına benzerse, büyük adam olmazlar. Mustafa Kemal, Lenin'e benzemez, benzemek de istemez. Benzerse küçülür. Lenin de öyle... Mustafa Kemal, Mustafa Kemal'dir, Lenin de Lenin...

Odamda Atatürk'ün başka resimleri de var, ama o resim üzerinde duruyor.

Saat onbirde arama bitiyor. Demek, dört saat aramışlar. Kendilerince gerekli bulduklarını, bir listeye yazıp, sanırım altı ya da beş bavula dolduruyorlar. Gerçekten kibar davranıyorlar.

— Affedersiniz Aziz Bey, usul gereğince elbiselerinizi de, üstünüzü de arayacağız...

— Buyrun arayın...

Alışmışlar artık

Arıyorlar. Öbür odalar, çocuklarımmın kitap dolabı, yatak odası da aramıyor. Şimdi zabıt tutulacak. Bana soruyorlar:

— Bir zararınız var mı Aziz Bey?..

Odamın, kitaplarımın, dosyalarımın haline bakıyorum. Sanki on derece yavaş ve dikey deprem olmuş gibi... Her dosyama, her rafı düzenlemek için günlerimi vermişim.

— Normalin dışında bir zarar yok, diyorum.

Zabta öyle yazıyorlar: «Normalin dışında bir zararım olmadığımı...»

Zapt, onlar, ben ve eşim imzalıyoruz.

— Gilyin Aziz Bey, gideceğiz...

— Tıraş olabilir miyim?

Biraz duraksadıktan sonra,

— Pekli... diyor.

Bahçe kapısında, telsizli büyük polis arabasını, evin çocukları merakla çevirmişler. Bu olay, onlar için hayatları boyunca unutamayacakları bir anı olacaktır. Bavullar arabada. Polislerden üçü ayrı gitmiş. Geriye kalanlara ben arabadayız. Konuşuyoruz. Soruyoruz:

— Niçin çocuklarımızın sokaka çıkmasına müsaade etmediniz? Nasıl bir sakıncası vardı? Bu aramamın çocukların üzerinde etkisi kötü oluyor.

Biri, kibarca cevap veriyor:

— Teerrübelerimiz var Aziz Bey, dışarı çıkınca, gazetelere telefon ediyorlar.

— Bunu söyleseydiniz, iki üç gün bile gazetelere haber vermezdim.

Düşünüyorum, gazetelere haber verilse ne olur? Ama sonradan anlıyorum; polis kendisi gazetelere meğer yalan

Destansı bir yerli yumuşak bir hüznü bırakmıştır. Trajik abartılmış durumlarla sunulmuyor, Okucava olağanlığın içinde yakıyor onu. Ölüm «huzi kesilmiş, hemen hemen öldürmeyecek bir kurşunla» ya da cepten çıkan bir kasıkla yansıyor bilincimize. Ve katılıyor hemen. Büyük kitle sahnelerinden kaçınılmış olmasının nedeni de bu sanıyorum.

Elbet dil de başka türlü kullanılıyor. Yahn, kesin ve buruk Reteriğin burada ancak destansılıkla uyula- bileceğini biliyor Okucava. Sanki şöyle diyor kendine: Aman yahn ol. Düşünceleri değil görüntüleri anlatıyor- sun. Çözümleme değil yaptığın, betimleme. Romanın bütünlükten yoksun fragmanlar halinde gelişmesinin ve sunulmasının nedeni de bu: Görüntülerin betimlenmesi.

Okucava'da bir sair tavrı var. Şairmiş zaten. «Harbe Giden Mektepli» özel bir bakışın ürünü olduğu, gerçeği, belirleyici niteliğini bozmadan başka bir gözle görüp sunabildiği için önemli. Resmi edebiyatın ilkelerini de, yöntemini de bir yana koymuş. İşte tek küçümseyici yan. Toplatılmasının nedeni de budur belki. Yoksa ne savaş, ne de Sovyet insanının kahramanlığını küçüm- süyor.

Gelecekteki Sovyet romanına çevrik bir parafı «Harbe Giden Mektepli», bir umut. Bir başyapıt değil yoksak.

Ahmet OKTAY

haberler yayacakmış...

Çok merak ettiğim ve ileride yaza- cagını bir roman için bana gerekli olan bir konuyu soruyorum:

— Bu aramalarda siz neler duyuyorsunuz acaba? Tanımadığımı, bilme- diğimizi bir eve ilk gidiyorsunuz? Sizin için sürpriz oluyor mu? Nasıl bir ruh haliniz var, çok merak ediyorum.

Sempatik polis, — Biz artık alıştık, diyor, bir yaza- rın evinde neyle karşılaşacağımızı aşı- gıyukarı önceden biliyoruz. Elbette si- zin evinizde kitap olur, çok olur, şaş- mıyoruz...

Merak ettiğim bişey daha var, so- ruyorum:

— Siyasi polis genellikle muhalifleri izler, arar, onlar için rapor verir. Son- ra, birgün o muhalif, iktidara geçer, bu sefer onun emriyle, eskiden iktidarda ama şimdi muhalefette olan izler, evini arar, onun için rapor verir. Bunlar ga- zetelere de geçmiştir. Örneğin Kâzım Karabekir için. Celâl Bayar, İnönü, da- ha birçokları için böyle olmuştur. Yani, işinizi inanarak mı, yoksa yapılmış ge- rekli diye mi yapıyorsunuz? Herhalde zor bir iş... Ruh haliniz nedir? Inana- rak mı yapıyorsunuz bu işleri?

Sempatik polis kesin bişey söyleye- mediği için, şöyle diyor:

— Birgün Türkiye'nin kesinlikle sos- yalist bir ülke olacağını inanıyorum. Ama, o günleri göremeyeceğim, sanırım. Sosyalistler iktidara gelince, siz yine bu görevleri nasıl yapabileceksiniz?

Esprilli bir cevap veriyor: — O zamana kadar biz ce olmya- cagımıza göre...

— Evimi aradınız, kitaplarımı, ya- zılarımı aradınız. Şimdi hemen sizin ar- kamızdan yedi polis daha gelse de, bir arama daha yapsa, sizin aldığınız ka- dar daha kitap alabilir.

Sempatik polis,

— Evet, doğru... diyor.

Dahası, aynı polisler, hemen şimdi dönüp bir arama daha yapacaklar, bir bu kadar daha kitap alacaklardır. Bu du- rum, üçdört sefer tekrarlanabilir. Bu sözümle, ellerine her ne geçtiyse onları aldıklarını anlatmak istiyorum. Bugün de evimde yeni bir arama yapılırsa, du- rum aynıdır.

Harem araba vapuru iskelesine ge- liyoruz. Bu yeni yolu ilk görüyorum.

— Teşekkür ederim, sayenizde bu yeni yolu da görmüş oldum.

Arabayla Sirkeci Gümrüğüne gidiyo- ruz. Orda alakanan kitap ve başka eş- yalarımı da almak için onörde kadar bekliyoruz. Ondört otuzda İstanbul Em- niyet Müdürlüğündeyim. O zamana ka- dar birkaç kez, yemek isteyip isteme- diğimi sormuşlardı. İstemedim. Çay ri- ca ettim. Geldi. Parasını vermediler. Daha sonra içtiğim çayları da polisler ismarladılar.

Gelecek yazı:

YEDİBUÇUK SAAT SORU

GORIOT BABA

Honoré de Balzac'ın en tamınmış en çok sevilen romanı olan Goriot Baba'nın Nasuhi Baydar tarafından yapılan çevirisi çoktandır tükenmiştir. Bu kitap Varlık yayınları arasında yeniden basıldı. Fiyatı 6 liradır.

(Ant Der: 281)

REKLAMINIZI
GAZETE VE DERGİLERİ
DEĞERLENDİRİNİ

BASIN İLAN KURUMU

**YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLAMLARINIZ İÇİN
HİZMETİNİZDEDİR**

Genel Müdürlük

Çağaloğlu Tüfekçisi Caddesi No. 4

Model : İstanbul

Telefon 27 85 00 - 27 85 01

Telegraf adresi BASINKURUMU

Basın: 19918/282

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği Oturum
Yayınları ilk iki kitap çıktı.

Aydın Sorunu

Behiç Merdoğlu

Çağımızın Beslenme Sorunları

Doç. Osman N. Koçtürk

BÜTÜN KİTAPÇILARDA BULUNUR

(Ant Der: 280)

Yeni Ajans: 5955/5959/283

TARTIŞMALARA KONU OLAN KİTAP :

PEKİN MOSKOVA ÇATIŞMASI

Yorum değil, olayın kendisi. Asırmazlığı dünya önünde açığa vuran
Erilki iki belge: Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi ile Sovyetler
Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, aralarındaki ideolojik
görüş ayrılıklarını belirtmek üzere kaleme aldıkları ve birbirlerini
çok ağır biçimlerde suçlayan üslûb karşılıklı mektupları. — 10 Lira.

BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI
22 Sokak, 12/A, Bahçelievler - Ankara

(Ant Der: 284)

Hindistan'da da Batı'cı düzen çöküyor

■ Kongre Partisi, eyaletlerde kontrolü
kaybediyor. Olaylar Hindistan'ı kaosa
veya solcu bir iktidara götürüyor...

HALÜK TANSUĞ

HİNDİSTAN, batılı büyük
kapitalist devletler'e göre, iç-
den yıkılma tehlikesiyle karşı
karşıya... Başka deyimle, Batı'nın
bu Güneydoğu Asya ülkesin-
de kurduğu ve devamını arzu-
ladığı nizam, çöküntü halinde...
Batılı kapitalistlerin beninse-
dikleri demokratik sistem, par-
lamentar yollardan, Hindistan'ı
ya kaosa (mutlak keşmekeşe)
veya solcu bir iktidara götüre-
cek gibi...

Merkezi hükümeti elinde tut-
tan Kongre Partisi, eyaletlerde
iktidarı kaybediyor. Bazı bölge-
lerde, eyalet meclislerini (dola-
yısıyla eyalet hükümetlerini),
solcu partiler (hatta komünist-
ler) kazanıyorlar. Fakat çoğun-
lukla, koyu sağcı unsurlar (ba-
zen ilımlı Sosyalist'lerle işbirliği
kurup), ekseriyeti Kongre Par-
tisi elinden alıyorlar.

Kısacası, Yeni Delhi'deki fe-
deral merkezi hükümet, Kongre
Partisi Başkanı ve Nehru'nun
kızı İndira Gandhi tarafından yö-
netilirken; eyaletlerin çoğunlu-
ğu, muhalif grupların kontrolü-
na geçiyor.

Bugün, Hindistan nüfusunun
üçte ikisinden fazlası (472 mil-
yondan 390 milyonu) ve Hindis-
tan birliğine dahil 17 eyaletten
9'u, merkezli hükümete muhalif
partiler idaresindedir.

Hindistan'ın en büyük eyaleti
Madya Pradesh'de (yüz ölçümü
300.000 kilometre kare), ilımlı
sosyalistlerin desteğini sağlamış
sağcı bir parti iktidardır.

Hindistan'ın en kalabalık eya-
leti Uttar Pradesh'de (nüfusu 77
milyon), koyu sağcı ve milliyet-
çi bir parti, yine ilımlı sosya-
listler yardımıyla geçen subatta
iktidarı Kongre Partisi'nden
devralmıştır.

Bengal eyaletinde, Çin taraf-
ları Komünist unsurlar ağır
basmaktadır. Herhangi bir
genel seçimde, bu müfrit solcu-
ların ekseriyeti sağlama ihtimal-
leri çok kuvvetlidir.

Böylece görülüyor ki, Hindis-
tan'ı 1950 yılında kazandığı istik-
talden bu yana idare edegel-
miş bulunan Kongre Partisi, fiilen
dağılma durumundadır.

Kongre Partisi'nden boşalan
yerleri, genellikle koyu sağcı

partiler doldurmaktadır. Bazı
hallerde, iktidar yolunda, sağcı
partileri ilımlı sosyalist partiler
desteklemektedirler. Bazı hal-
lerde ise, iktidarı doğrudan doğ-
ruya koyu sosyalistler almakta-
dır.

Ancak, 20 yıla yakın süren ik-
tidarı sırasında Kongre Partisi
(Gandilere ve Nehru'lara rağ-
men) ne kadar pasif bir politika
gütmüşse, şimdi idareyi Kongre
Partisi elinden alan sağcı parti-
ler de benzer bir atalet içersinde
yüzüyorlar. Bu sağcı partiler,
isimden başka, Hindistan'da hiç
bir şeyi değiştireceği benzemi-
yorlar.

Rüşvet ve suistimal her geçen
gün daha yaygınlaşmaktadır.
Açlık, tüm Hint yarımadasında,
kol gezmektedir. Kıtıktan ve
hastalıktan her gün ölenlerin ce-
setleri, sabahları sokaklardan
toplanmaktadır. Kolera, Hindis-

HİNTLİ ÇOCUK
(Batının günahı!)

tan'ın her şehrinde ve her ma-
hallesinde, hazır ve nazırdır. Ka-
raboraacılık, belirli bir meslek
haline gelmiştir. Kırtasiyecilik,
dünya rekorları kırmaktadır.
Politikacılar arasında parti de-
ğiştirip menfaat sağlama oyun-
ları, olağan olaylardır. Hin-
distan'ın muhtelif bölgelerinde,
gerilla (çetecilik) faaliyeti, ken-
dini göstermeye başlamıştır. V.s.
Oysa, Hindistan, kapitalizm
ve sosyalizm mücadelesi ağı-
ndan dünyada mevcut iki hayattı

DIŞ YORUM

PYRRHUS ZAFERİ!

Hüseyin BAS

İSRAİL Ortadoğu'da, Arap halklarının emperyalizme karşı
her çıkışını engellemeye çalışmıştır. Örneğin, Mısır İngiliz-
lerle Amerikalılar tarafından Nuri Sait aracılığıyla kotardan
Bağdat Pakir'na karşı çıktığında, Çekoslovakya'dan silah satın
alarak batılı monopoldi gedik açığı için İsrail'in saldırısına
uğramıştır.

Üdün'de milliyetçi bir hükümetin kurulması da, İsrail ve
efendilerini kızdırmış, olay İsrail'in Ürdün'e saldırısıyla cere-
lanmıştır. 1956'da Mısır Süveyş'i millileştirerek emperyalist
monopollerinin kalelerinden birini yerle bir ettiğinde, İsrail em-
peryalistlerle açıkça düzen kurarak üçlü saldırıya gönüllü ola-
rak katılmıştır.

İsrail'in Birleşik Amerika Başkanı Truman'ın türlü ayak
oyunu ve yoksul ülkelere baskısıyla zorla kabul edildiği Bir-
leşmiş Milletler'deki davranışları da sürekli bir biçimde em-
peryalistlerin dümen suyunda seyretmiştir.

Böylece İsrail, Birleşmiş Milletler'e kabulünden bu yana
emperyalistlerle birlikte Cezayir'in kuruluşuna karşı durmuş,
Cezayir milliyetçilerine ve onları destekleyen Hericel Fransız
aydınlarını alçakça hancıleyen faşist çetesi OAS'ı desteklemiş,
iş OAS seferlerinin emrine uçaklar tahsis ederek işçilerini
sağlamaya kadar Hericel götürmüştür.

Korkunç bir açlığın hüküm sürdüğü Hindistan'da emperyalizmin ayakta tuttuğu sözümona demokrazi başarıya ulaşamamış, iflasa sürüklenmiştir.

bölgeden biri sayılır. Almanya'dan sonra, çok değişik karakterine rağmen Hindistan, "kilit ülke" vasıflarına büründürüldü.

■ Emperyalistler sola kayması halinde Hindistan'ı parçalayabilirler...

Çünkü, Hindistan, nüfusu bakımından; coğrafi mevkî bakımından; arazisinin tarıma uygunluğu bakımından; iklimin ve nehirlerin avantajları bakımından; üç yönünden ikisinin denizlerle çevrili oluşu bakımından; ulaştırma imkânlarının uygunluğu bakımından; toprak altı servetinin zenginliği bakımından; idareci kadrosunun (her şeye rağmen) tecrübeli geçmişe sahip bulunması

bakımından; halk kütellerinin uysallığı bakımından; ve daha bir çok sebepten, gerek kapitalist liderler gerekse sosyalist idareciler için, "kilit ülke" vasfını taşır.

Nitekim, daha Birinci Dünya Harbi'nden önceki devrelerde, şöyle denilirdi: "Asya'nın mukadderatı açısından, Hindistan, Çin'e nazaran bile daha önemli mevki sahibidir. Çünkü, Çin'in hendikaplara Hindistan'da yoktur. Hindistan'ın avantajlarına Çin sahip değildir. Dolayısıyla, nasıl Batı dünyasının istikbaline Almanya'nın alacağı şekil yön verecekse; Doğu Aleminin istikbaline de, Çin'in değil fakat Hindistan'ın alacağı şekil, yön verecektir."

Zaten bu sebeple de, batı bloğunun kapitalist çevreleri, Hin-

distan'ı "Batı demokrasilerinin Asya'daki vitrini" sayarlar. Başka deyişle, Batı anlamındaki kapitalist demokrasinin (meselâ Çin'de uygulanan Komünist demokrasie oranla) üstünlüğünü geri kalmış ülkelere Hindistan'da ispatlamaya çalışırlar.

Zaten, geçmişte bile (Gandî ve Nehru devirlerinde dahi) Hindistan, bütün sosyalist görüşlerine rağmen kapitalist yolda yürümüştür.

Né var ki bugün, Hindistan yıkılma, parçalanma tehlikesi karşısındadır.

Çünkü, Hindistan'da hayati menfaatleri yatan batı bloku lider ülkeleri, bu "kilit ülke"nin parlamenter yollardan bile olsa sosyalizm'e kaymasına göz yummayacaklardır. Gerekirse, Hindistan'ı parçalayacaklardır.

INDIRA GANDİ
(İktidarsız iktidar!)

Şöyle ki Kongre Partisi siyasi miadını doldurduğuna göre boğalan iktidarı evvelâ koyu sağcı unsurlar dolduracaklardır.

Ancak, sağcı partilerin, Hindistan ortamında kullanabilecekleri "ilâç" yoktur. Dolayısıyla, Kongre Partisi'nden hemen sonra, sağcı partiler de miadlarını yitirme durumuna düşeceklerdir. Ve siyasi iktidarı, parlamenter usullerle ve normal şartlar altında, sosyalist partilere devretme mecburiyetinde kalacaklardır.

İşte, sosyalizmin seçime dahi olsa iktidara geleceğini söyledikleri an, batılı kapitalistler Hindistan iç işlerine karışma ilzuminu duyabilirler. Vietnam'da, Yunanistan'da ve daha bir çok ülkelerde yaptıkları gibi askerî darbe şansını deneyebilirler.

1952'de İsrail Birleşmiş Milletler'de Tunus ve Fas'ın bağımsızlıkları aleyhinde oy kullanmış, Sahra'da nükleer denemelerin yasaklanmasını öngören Asya - Afrika karar suretine emperyalistlerle birlikte karşı çıkmıştır. Aynı yıl İsrail Kamerun'un bağımsızlığı konusunda da olumsuz oy kullanmıştır.

Öte yandan, İsrail, 1953'ten bu yana Güney Afrika'da ve Rodezya'da en aşağılık şekilde sürdürülen onursuz ırk ayrımına karşı Birleşmiş Milletler'de alınan bütün karar suretlerini reddetmiş, sömürgeci Portekiz'in Angola halkını ezmesine alışı tutmuştur.

Vietnam'daki yüzkırtıcı Amerikan vahşetinin de baş alıcılığını yapan İsrail, yukarıdaki örneklerden açıkça belli olduğu gibi, hep emperyalizmin, saldırgan, ırk ayrımı ve sömürünün yanında olmuştur.

İsrail'in "kibutz"larıyla sosyalist bir düzeyde seyrettiği iddiası, her türlü ciddiyetten uzak bir siyaset uydurusudur. Kibutz'lar, bütünüyle kapitalist bir ekonomik düzenin, yüzde olarak çok önemsiz bir kısmını kapsayan (yüzde 4) göstermelik bir parçasını teşkil etmektedir. Buna karşılık, Birleşik Devletler'in ekonomik yardımıyla yaşayan İsrail ekonomisine büyük Amerikan monopollerî hâkimdir. 1949'dan bu yana İsrail, döviz olarak giderinin sadece yüzde 33'ünü ihracatıyla kapatabilmiştir. Geri kalan yüzde 67 oranındaki açık, Amerika'nın hibe, borç ya da yardım gibi katkılarıyla kapatılmıştır.

Halid Muhiddin'e göre, "sadece bu olgu, İsrail'in gerçek tabiatının emperyalizm olduğunu kanıtlamaya" yetecek niteliktedir.

Ortadoğu, sonsuz petrol zenginlikleri yanı sıra, Afrika - Asya hammadde kaynaklarına açılan bir kilit noktası olmak bakımından tipki Vietnam gibi stratejik öneme de sahiptir. Arap milliyetçiliğinin uyanması, Nâsır'ı etkinin çıkı gibi büyüyerek petrol çıkarlarını ve kuyuların başında halkları zararına, emperyalistler hesabına nöbet tufan yerli emirlikleri gün geçtikçe daha ciddi bir şekilde tehdit etmesi, Anglo-Amerikan emperyalizminin tedirgin etmiş ve giderek onu şursuz teşebbüslere itmiştir.

Emperyalizmin Arap zirvelerinin sona ermesi, Arap Birliği'nin parçalanması, Arapların birbirlerine düşürülerek zayıflatılması yolunda başarıyla yürüttüğü politika böylece bugün İsrail saldırısıyla sifra müncer olmuş, Araplar yenilginin dinamiğiyle müstevliye karşı olduğu gibi sömürge ortaklıklarına karşı da sosyalist dünyanın etkin desteğiyle yeniden bu defa daha da sağlam bir biçimde bir araya gelmişlerdir. Gerçek emperyalizm, örneğin Suudi Arabistan'da, Fas'ta, Libya, Küveyt ve Tunus'ta, yine eskisi gibi borusunu öttürecek güçtedir. Ama bu defa, hiç değilse daha fazla nefese ihtiyacı olacaktır. Ayrıca, Anglo-Amerikan politikası dümensuyunda gitmek, bu ülke yöneticileri için artık, eskisi gibi kolay olmayacaktır. Çünkü halkları, Arap halkı, bugün düne kıyasla daha uyanık, düşmanın daha iyi tanımakta, kurtuluşun tek yolunun sosyalizmden geçtiğini daha iyi görmektedir.

İsrail bugün Anglo-Amerikan emperyalizminin eline tutuşturduğu boyundan kat kat büyük Pyrrhus zaferini nereye koyacağını bilememektedir. Bu fırsatta topraklarına toprak katmak, Büyük İsraili hayalini gerçekleştirmek ise, İsrail'in gerçek gücü dışında, esyayın tabiatına bütünüyle aykırı, ham bir düsten ibarettir. İsrail'in silah zoruyla elde ettiği büyük toprakları, büyük bir stratejik kesilerek haritaya şöylece bir göz atıp, bol keseden peşkeş çekmeğe girişen bazı progressistlerin hangi akla hizmet ettiğini anlamakta güçlük çektiğinizi sırası gelmişken belirtelim.

İngiltere ve Amerika'yı bir yana bırakınız, bizzat İsrail'in açıkça ifade etmekte sakınca gördüğü karanlık planlarının sözcülüğünü yaparak AP dış politikasının bile gerisine düşmek, ilerici kavgada bunca yol aldıktan sonra gerçekten umut kırıcıdır. Harita, doğal sınırlar, devlet güvenliği vs. şaşırtmaca, ipiği pazara çoktan çıkmış köhne bir uydurudur. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında silah zoruyla topraklara toprak katmak, kimsenin harcı değildir. Bugün o toprakları işgal altında bulunduranların, onlara sirt çevirenlerin bile...

— S O N —

İşte o zaman, Hindistan, bundan 20-30 yıl önceki Çin'e döner...

İşte, son Hindistan olaylarının önemi, aslında bütün bu ihtimallerden gelmektedir.

B. MİLLETLER

■ De Gaulle, Birleşmiş Milletler'in Paris'e nakli teşebbüsünü destekliyor

BİRLEŞMİŞ Milletler merkezinin New York'tan Avrupa'ya nakli için bir süredir hazırlanan planlar (Bak: ANT, 14 Mart 1967 sayfa 13), şimdi yüzeye vurma durumunda.

Arab ülkelerinin ve "üçüncü dünya"nın temsilcileri, Cezayir'de, bu konu ile ilgili gizli toplantılar yapıyorlar.

Nitekim, New York'tan Cezayir'e döndüğünde basın temsilcileriyle konuşan Cezayir Dışişleri Bakanı Abdülaziz Buteflika, şöyle demiştir:

"Büyük emperyalist devletlerin kontrolünde bulunan milletlerarası teşkilatın, merkezleri New York'ta kaldıkça, aynı etkiden kurtulamayacakları kesin kanımızdır."

Fransız basınında çıkan haberlere göre (Bak: LE MONDE, 26 Temmuz 1967, sayfa 4), Birleşmiş Milletler merkezinin New York'tan kaldırılıp meselâ Paris'e nakli işini, Fransız Devlet Bakanı de Gaulle de desteklemektedir.

Aynı teze, Afrika ülkeleri, Asya ülkeleri, Doğu Bloku'nun sosyalist ülkeleri, tarafsız ülkeler, batı Avrupa'nın (Fransa gibi) Amerikan politikasını beğenmeyen ülkeleri, Arab ülkeleri taraftardır.

Özellikle, Birleşik Amerika'nın ırkçı politikası, New York'taki Afrika'lı ve Asya'lı delegasyonlar üyelerini artık tedirgin etmiştir. New York sokaklarında dolarken, ırkçı beyaz Amerikalıların zaman zaman hakaretine uğrayan bu "renkil" ırk mensupları, bir an önce Birleşmiş Milletler merkezini Avrupa'ya nakletme arzusundadırlar.

Hele son zenci beyaz çatışmaları ve beyaz polislerin zenci Amerika'lılara kötü muamelesi, Birleşmiş Milletler çevrelerinde, "bardağı taşıran damla" gibi görülmektedir. Bilhassa, zenci ayaklanmasının New York'a siyaseti halinde, zenci ırkından Birleşmiş Milletler üyelerinin bu Amerikan şehrinde kalamayacakları söylenmektedir.

Böylece, bir zamanlar Viyana için düşünülen plannın, bu sefer (De Gaulle'ün de rızası ve tavsiyesi üzerine) Paris'e tatbiki mümkündür.

Tabii, böyle bir gelişme, kendisini Batı Bloku lideri sayan Birleşik Amerika için büyük bir prestij kaybı olur. Hattâ, Washington idarecilerinin Birleşmiş Milletler üyeleri üzerinde rahatça baskı yapmalarına önler...

ISVEÇ BASINI VE TÜRK DEMOKRASİSİ!

**SVEÇ Televizyonu foto-röpor-
törlerinden Güneş Karabuda ile
gazeteci eşi Barbro Karabuda'nın
gayri insanî şekilde nezaret
altına alınmaları, bütün dün-
yanın dikkatini Türkiye'ye çek-
miş ve Adalet Partisi'nin terör
rejimi inceleme ve eleştirme ko-
rusu olmağa başlamıştır.**

Karabuda Olayı üzerine özel
olarak Türkiye'ye gönderilen İs-
kandinavya'nın en yüksek tiraj-
lı (530.000) gazetesi EXPRES-
SEN'in muhabiri Gunnar Nilsson,

Türkiye'de kaldığım bir ka-
ğın süresince bu gibi kimselerle
görüştüm. Bugün dünya kamu-
oyu Yunanistan'da cereyan eden
olayları teessüfle izlemektedir.
Onun komşusu Türkiye'de olan-
lar, en aşağı o kadar ilginç o-
lup, aynı şekilde duyulamamak-
tadır.

Son zamanlarda NATO Tür-
kiye'sinde olup bitenlerden bir
kaç tipik örnek:

1. Muhalefet gazetesi Akşam
da her gün yazı yazan sosyalist
milletvekili Çetin Altan'ın doku-
nulmazlığına Meclis kalmıştır.
Savcı kendisinin 137 yıl hapsini
istemektedir. Altan'ın gazetesin-
de yazdığı yazılardan ötürü kır-
ka yakın davası mevcuttur. Ken-
disi yakın bir süre önce İsveç'i
ziyaret etmiş. İsveç'ten sitayişle
söz eden bir yazı serisi yayınlamış-
tı.

Çetin Altan bugün Türkiye'de
büyük bir muhalefet lideridir.
Türkiye'yi İsveç'e benzer bir re-
fah memleketi haline getirmek
istemektedir. Muhalefet, Altan'a
yapılan bu hareketi adalet mü-
essesesine indirilmiş ağır bir
darbe addetmektedir. Başka 67
milletvekilinin muhtelif suçlar-
dan (zimmet, ırza tecavüz, ölü-
me teşebbüsü gibi suçlar da mev-
cut) dosyalarının işlemleri erte-
lenmiştir. Bunlardan birisi, Tür-
kiye'nin bugünkü dışişleri baka-
rını İhsan Çağlayangil olup ken-
disinin dokunulmazlığına doku-
nulmamaktadır.

2. Türkiye'nin en sevilen ya-
zarlarından biri Aziz Nesin olup
eserleri 14 yabancı dile çevril-
miştir. Kendisi bir kaç hafta ö-
nce aynen Karabuda gibi gibi
polis tarafından nezaret altına
alınmıştır. Daha sonra Başbaka-

n'a yazdığı açık mektupta (yal-
nız Akşam Gazetesi ve ANT Der-
gisi'nde yayınlandı), yazar, si-
yasî polisli kendisini "beynini
ezeceğiz, ağzına sıcağız" diye
tehdit ettiğini bütün açıklığıyla
anlattı ve kendisinin değil, po-
lisin haysiyetinden çok şey kay-
bettığını yazdı.

3. Türkiye'nin büyük halk şa-
irlerinden eskiden uzun saçlı, u-
zun sakallı olan Ayık İhsanî
(Bob Dylan'ın bir çeşit Türkiye
versiyonu)'nin türkülerinde po-
lis sosyalist tahrir buldu ve ken-
disini yakalayıp saçını, sakalını
kesti ve hapse attı. Ayık İhsanî
haptede beş ay yattı. Bugün ken-
disi hürdür, gazetelerde plâk ve

kitapları ile ilgili hânlarda ken-
disinin elleri ile zincirleri kopar-
tır resimleri görünmektedir.
Halk gâiri bugün her zamankin-
den daha popülerdir.

Birkaç genç, Ankara'da bir
sokakta müzik yapıp şarkı söy-
lerken sokak lambasını kırmızı
kâğıtla kapatmaları, polisin
"komünist propagandası" yapı-
yor diye işe el koymalarına
yetmiştir.

15 yaşında bir okul talebesi,
yazdığı ödevde Lenin ile modern
Türkiye'nin kurucusu Atatürk'ü
mukayese ettiği için öğretmen
tarafından polise ihbar edilmiş-
tir. Küçük çocuk hapse atılıp bir
süre orada kalmıştır. Muhalefet
lideri 84 yaşındaki İsmet İnö-

nü'nün müdahalesiyle okul tale-
besi hürriyetine kavuşabilmiştir.

Bu olayların nedenlerini, mu-
halefete mensup bir çok kimseye
sordum. Aldığım cevaplar hep
aynı idi:

— 1960 ihtilâlinde sonra Tür-
kiye'de bir çok şey daha iyi ol-
du. Fakat ilerici düşünceler ve
bunların sahiplerine şüpheli göz-
lerle bakılmağa başlandı. Örne-
ğin, liberal ve sosyal demokrat-
lara millî emniyet tarafından
tehdit nazarıları dikildi. Kısacası,
bugün Türkiye'deki rejim (veya
Amerikalılar, yani CIA) Türki-
ye'nin bir huzursuzluklar mem-
leketi olmasını hiç arzu etme-
mektedir. Türkiye'nin stratejik
duruma batıldır için çok önem-
lidir. Bundan ötürü sesini yük-
seltten her muhalif, bütün im-
kânlar kullanılarak susturmağa
çalışılmaktadır. Örneğin Bay ve
Bayan Karabuda...

Hemen şunu da belirtelim ki,
yukarıdaki yazıyı yazan Gunnar
Nilsson'un da, yazının yayınlan-
dığı EXPRESSEN Gazetesi'nin
da komünistlikle ya da sosya-
listlikle ilgileri yoktur. Ekspres-
sen, liberal eğilimli bir gazete-
dir ve liberal yazarı Nilsson, sa-
dece Türkiye'de gördüklerini ob-
jektif olarak yazmıştır.

haftanın karikatürü

Türkiye petrol savaşını kazanacak,,

NEHAR TUBLEK

Kış, Anadolu'nun haşmeline, gezme-
den gormeden anlayamıyor. Ovalar, Dağ-
lar bitmeyen yollar. Her geçtiğimiz yer-
de, değişen yalnız insan tipleri değil, ko-
nut ve yaşayış da bu doğal kurula ayak
uydurmuş.

Geçenlerde Shell şirketinin basın
mensupları için düzenlediği bir gezi bi-
ze Anadolu'yu en uzak köşelerine kadar
zörmek, petrolün getirdiği nimetlerle v-
sıklanmış, gelişmiş kentler gezmek fir-
satını verdi. Modern Evliya Çelebi örne-
ği. Türkiye'deki Petrol Endüstrisi kuru-
luslarını görmek, nasıl çalıştığını izlemek
için bir sabah düştük yollara, az değil
beşbin kilometre gittik.

"Türkiye'nin petrol bakımından kendi-
sine yeterli hale nasıl geleceği düşünce-
si gezimizin ana prensibi idi. Gezdiğimiz
yerlerde gördüğümüz bazı çalışmalar bize
umut verdi. Örneğin Shell şirketinin ça-
lışmaları bu alanda atılmış büyük bir
adım. Şirket Diyarbakır civarında beş
petrol alanında ürettiği ham petrole
Türkiye'deki satış ihtiyacını tamamen
karşılıyor ve bu şekilde Türkiye'ye de
milyonlarca lira döviz tasarrufu sağlı-
yor. Daha sonra başka yerlere, rafineri-
lere, petrol sondaj alanlarına gittik. Gör-
dükümüz her şey kanunun kuvvetlendirdi.
Türkiye bir gün petrol bakımından ken-
disine yeterli hale gelecektir. Bu alanda
çıkanı şuan Shell'i diğer şirketlerin de iz-
lemesi halinde bu yakın bir gelecekte ger-
çekleşecektir diye düşündük. Sonra bir
sabah beşbin kilometrelik yolum yorgun-
luğumuzda, fakat petrol davamızın
geleceği için gördüklerimizden umutlu
İstanbul'a atıverdik.

Bu kuzular günde 20 bin varil çıkarıyor.

YAZILI

(Akşam - 29.VII.1967)

BU NE GAFLET VE HAMAKAT!

— Ey iman edenler! Bilmiz olunuz ki bu dünya ahiret denilen ebedî kalınacak yerin
tarlasıdır. Mahulla, parantez, canulla, fisebüllah cihad et... Burada yatır, orada karşılığını al...

Ticaretten de anlamıyor bunlar... Allahu Teâlâ, bir iyiliğe karşı 700 misli karşılık ve-
receğini vaad buyuruyor. Onlar burada bir yatırıp orada 700 misli karşılık almak istemi-
yorlar. İnanmıyorlar mı nedir? İnanıyorlar ama, bu ne gaflet ve hamakat!..

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 2.8.1967)